

INSTYTUT ZACHODNI

Sprawozdanie

władz Instytutu Zachodniego
im. Zygmunta Wojciechowskiego

1 stycznia - 31 grudnia 2012

SPIS TREŚCI

Działalność naukowa i ekspercka Instytutu	5
Realizacja zadań badawczych	15
Dzieje najnowsze Niemiec.	15
Przemiany polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe w zjednoczonych Niemczech	17
Rola Niemiec na arenie międzynarodowej	21
Stosunki polsko-niemieckie: przeszłość – teraźniejszość – perspektywy (w tym Polonia w RFN)	23
Wojna i okupacja 1939-1945	28
Przemiany społeczne i kulturowe na Ziemiach Zachodnich i Północnych.	29
Przeobrażenia Unii Europejskiej.	31
Unia Europejska w stosunkach międzynarodowych (w tym relacje transatlantyckie)	34
Bezpieczeństwo europejskie	38
Wydawnictwo	42
Biblioteka	50
Archiwum II wojny światowej	51
Sprawy organizacyjne	52
Sprawy finansowe	54
Stowarzyszenie IZ.	56
Rada Naukowa IZ	59

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I EKSPERCKA INSTYTUTU

Instytut Zachodni jest interdyscyplinarną instytucją naukową, działającą w Poznaniu nieprzerwanie od blisko 70 lat. Powołany został do życia już u schyłku 1944 r. Prowadzi badania z zakresu nauk historycznych, politycznych, socjologicznych, ekonomicznych i prawnych, odnoszące się do dziejów Niemiec, problematyki stosunków międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem relacji polsko-niemieckich, problematyki europejskiej i stosunków transatlantycznych. Wartością Instytutu Zachodniego jest jego wielofunkcyjność. Stricte naukowo-badawczą działalność łączy on z funkcją ekspercko-analityczną oraz z pracą na rzecz organizacji nauki.

Dzieje i dorobek IZ sytuują go na mapie najważniejszych placówek naukowo-badawczych w Polsce. Jest instytucją znaną również w międzynarodowym środowisku naukowym.

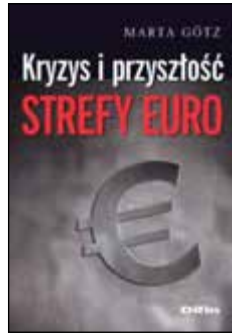
Od 1992 r. organem nadzorującym Instytut Zachodni jest Minister Spraw Zagranicznych RP. Działania naukowe pracowników Instytutu Zachodniego w 2012 r. koncentrowały się na statutowych obszarach badawczych jednostki, tradycyjnie związanych z problematyką niemiecką i jej szeroko rozumianym kontekstem międzynarodowym:

1. Dzieje najnowsze Niemiec;
2. Przemiany polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe w zjednoczonych Niemczech;
3. Rola Niemiec na arenie międzynarodowej;
4. Stosunki polsko-niemieckie: przeszłość – teraźniejszość – perspektywy (w tym Polonia w RFN);
5. Wojna i okupacja 1939-1945;
6. Przemiany społeczne i kulturowe na Ziemiach Zachodnich i Północnych;
7. Przeobrażenia Unii Europejskiej;
8. Unia Europejska w stosunkach międzynarodowych (w tym relacje transatlantyczne);
9. Bezpieczeństwo europejskie.

Nie zaniedbując badań historycznych, w roku sprawozdawczym skupiono się wyraźnie i zdecydowanie na teraźniejszości oraz przyszłości. W polu zainteresowań badawczych znalazły się aktualne wydarzenia polityczne, gospodarcze i społeczne w Niemczech, Europie, a także na świecie. Starano się prognozować kierunek i charakter zachodzących procesów oraz określać perspektywy rozwoju wydarzeń. Podejmując tematy badawcze, zwracano uwagę na ich znaczenie i przydatność dla polskiej praktyki politycznej. Prowadzone analizy dotyczyły m.in.:

- tendencji w relacjach polsko-niemieckich;
- przywództwa Niemiec w XXI wieku;
- przemian w systemie partyjnym Niemiec;
- zmagania Europy/Niemiec z kryzysem gospodarczym;
- tendencji i perspektyw w relacjach Europa – Stany Zjednoczone;
- roli Unii Europejskiej na arenie międzynarodowej w dobie kryzysu;
- polityki wschodniej Unii Europejskiej;
- kwestii bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego Polski.

Znaczenie prac badawczych, prowadzonych w Instytucie Zachodnim, polegało też na utrzymaniu ich interdyscyplinarnego i wielowymiarowego charakteru. Efektem wysiłku badawczego pracowników były monografie, artykuły, raporty i analizy z zakresu historii, politologii, stosunków międzynarodowych, ekonomii i socjologii. Łącznie opublikowano 126 prac; jest wśród nich: 9 monografii (1 w języku angielskim, 2 w języku polskim, 6 redakcji w języku polskim); 28 rozdziałów w monografiach zbiorowych (23 w języku polskim, 4 w języku niemieckim, 1 w języku angielskim); 40 artykułów w czasopiśmie naukowych (2 z listy JCR, 2 z listy ERIH, 26 z listy MNiSW, 10 spoza listy MNiSW; 16 w języku angielskim, 1 w języku niemieckim, 1 w języku litewskim); oraz 1 numer IZ Policy Papers, który – oprócz wersji *on-line* - ukazał się także drukiem. Ponadto pracownicy IZ przygotowali do druku 5 monografii, 14 artykułów,

7 redakcyjnych monografii, 36 rozdziałów w monografiach zbiorowych oraz 3 zeszyty przeznaczone dla serii IZ Policy Papers. Dorobek ten ukazuje się niebawem na łamach prestiżowych periodyków naukowych, w monografiach, opracowaniach zbiorowych lub jako prace przyczynkarskie.

Potwierdzeniem interdyscyplinarnej formuły Instytutu Zachodniego oraz zdolności jego zespołu badawczego do reagowania na nowe wyzwania naukowe są aktualnie realizowane w jednostce projekty i granty, zdobyte w drodze konkursu i finansowane głównie ze środków Narodowego Centrum Nauki

Zespół badawczy Instytutu Zachodniego starał się rozwijać swą funkcję ekspercko-analityczną. Odpowiadając na sugestie Ministerstwa Spraw Zagranicznych, przygotowano 6 ekspertyz dotyczących m.in.: niemieckich wizji przyszłości Unii Europejskiej; relacji niemiecko-ukraińskich; wizerunku Polski i Polaków w Niemczech; inwestycji polskich w Niemczech. Służono także fachową informacją instytucjom państwowym, administracji samorządowej oraz organizacjom gospodarczym.

W 2012 r. poszerzono ofertę na stronie internetowej Instytutu, gdzie obok publikowanych dotychczas w języku polskim „Biuletynów Instytutu Zachodniego”, pojawiły się także ich anglojęzyczne wersje („Bulletin. Institute for Western Affairs”). Dzięki temu efekty pracy analitycznej i refleksji syntetycznej pracowników Instytutu Zachodniego oraz zaproszonych autorów z zewnątrz, odnoszące się do aktualnych wydarzeń, zjawisk i procesów zachodzących w Polsce, Niemczech i na arenie międzynarodowej, docierały do szerokiej rzeszy czytelników w kraju (1127 odbiorców) i za granicą (1912 adresatów). Łącznie ukazały się 43 Biuletyny IZ, w tym 28 autorstwa pracowników Instytutu. Dominowała tematyka niemiecko-niemiecka, dotycząca m.in. polityki Berlina wobec Rosji; relacji niemiecko-amerykańskich i niemiecko-francuskich; sytuacji gospodarczej Niemiec w czasach kryzysu; zachowań wyborczych w RFN, radykalizmu prawnicowego w Niemczech. Autorzy Biuletynów IZ koncentrowali też swą uwagę na problematyce europejskiej (*Europa w kryzysie. Kryzys w Europie; Unijny szczyt 29 VI 2012 r. – oceny i interpretacje; Problemy z tożsamością obywateli Unii Europejskiej* i in.), a także transatlantyckiej (np. *Polityka zagraniczna w amerykańskiej walce wyborczej; Roczny raport NATO – zapowiedź nowego NATO?*).

Kontynuowano także inną serię internetową – IZ Policy Papers, zawierającą pogłębianą analizę bieżących problemów politycznych, gospodarczych lub społecznych. W 2012 r. ukazał się *on-line* zeszyt pt. *Mocarstwowe aspiracje Niemiec w Europie XXI wieku. Realia*

i perspektywy; ukończono prace nad kolejnym zeszytem – *Stany Zjednoczone wobec kryzysów regionalnych – aspekt transatlantyczny*. Nadal jednak – ze względów finansowych - nie udało się powrócić do angielszczyznej edycji tych opracowań.

Dużą popularnością cieszyła się strona internetowa Instytutu. W 2012 r. odnotowano 2,7 mln odwiedzeń do naszej strony, z której pobrano łącznie 97,6 GB danych. Odnotowano także 155 tys. wejść na podstrony Biuletynów IZ oraz IZ Policy Papers.

Utrzymujące się trudności finansowe jednostki powodowały, że nie udało się także zrealizować w pełni zamierzeń Instytutu Zachodniego w zakresie organizacji konferencji i spotkań naukowych. Niemniej jednak ważnym wydarzeniem naukowym była konferencja – „Przywództwo Niemiec w Europie – polskie oczekiwania, obawy i potrzeby” – przygotowana wraz z Fundacją Konrada Adenauera. Z kolei konferencja „Foresight – narzędzia przyszłości?“, będąca efektem projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, wpisała się w niezwykle ważny proces transferu wiedzy między nauką a biznesem. Zorganizowano również wiele sympozjów i dyskusji naukowych o węższej formule (np. „Nowy prezydent RFN Joachim Gauck – profil polityczny”; „Polnische Geschichte und deutsch-polnischen Beziehungen”; „Stany Zjednoczone – Europa. Wyzwania, trendy, perspektywy”), ale z udziałem uznanych specjalistów i ekspertów z zewnątrz. Ponadto pracownicy IZ bardzo licznie i aktywnie uczestniczyli w innych naukowych konferencjach krajowych i międzynarodowych, przedstawiając tam autorskie referaty, prezentując wyniki prowadzonych prac badawczych i analiz naukowych (łącznie 46 wystąpień). Dzięki temu zespół badawczy Instytutu zaznaczył silnie swą obecność w krajowym i międzynarodowym świecie nauki.

Dowodem uznania dla potencjału naukowego pracowników Instytutu Zachodniego był ich udział w gronie recenzentów prac doktorskich oraz w przewodach habilitacyjnych i profesorskich. Pracownicy IZ recenzowali również projekty w ramach konkursów Narodowego Centrum Nauki oraz zasiadali w ważnych gremiach naukowych i eksperckich (stowarzyszenia krajowe i międzynarodowe, fundacje, rady naukowe, rady wydawnicze, komisje Polskiej Akademii Nauk oraz zespoły Polskiej Komisji Akredytacyjnej).

W roku sprawozdawczym pracownicy naukowcy prowadzili kwerendy w bibliotekach krajowych i zagranicznych, odbywali staże w polskich i zagranicznych ośrodkach naukowych oraz eksperckich, m.in. w DGAP, Staatsbibliothek, Humboldt-Universität, Freie-Universität, Amerika Gedenkbibliothek, Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung w Berlinie, Zentralbibliothek für Wirtschaftswissenschaften Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft w Kilonii, Institut für Arbeitsmarkt und Berufsforschung w Norymberdze, Bundesarchiv Lastenausgleichsarchiv w Bayreuth, Parlament Europejskim, Vrije Universiteit Brussel, Institute for European Studies w Brukseli oraz Malaga University.

Wyrazem umiejętnego łączenia działalności naukowo-badawczej z aktywnością na rzecz popularyzacji wiedzy i szeroko pojętego kształcenia politycznego były wystąpienia badaczy z Instytutu Zachodniego w mediach elektronicznych, a także ich wypowiedzi na łamach prasy i czasopism oraz portalach internetowych. Swoje opinie i oceny wydarzeń pracownicy Instytutu Zachodniego prezentowali m.in. w TVP1, TVP2, TVN, CNBC, TVN24, Polsat, Radiu Merkury, Radiu Opole.

Projekty badawcze

1. Mocarstwowe aspiracje Niemiec w Europie w XXI wieku: realia i perspektywy

Kierownik: Bogdan Koszel
Projekt indywidualny
Instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki
Okres realizacji: 2011-2012

Opis projektu:

Światowy kryzys gospodarczy i katastrofa finansów publicznych w Grecji w 2009 r. spowodowały, że Niemcy jako największa gospodarka Unii Europejskiej znalazły się w centrum zainteresowania światowej opinii publicznej, gdyż od ich gospodarczego i politycznego zaangażowania w olbrzymim stopniu zależy rozwój europejskich procesów integracyjnych. Projekt badawczy miał udzielić odpowiedzi na pytanie, czy w zjednoczonych Niemczech istnieją skłonności i tendencje hegemonistyczne - o które często posądżają je niektórzy najbliżsi sąsiedzi - czy też ich aktywność europejska i międzynarodowa skoncentrowana jest przede wszystkim na realizacji „projektu Europa”, a także zapewnieniu bezpieczeństwa i harmonijnego rozwoju państw wschodnioeuropejskich i bałkańskich. Celowe było zbadanie najważniejszych wewnętrznych mechanizmów, które wpływają oraz kształtują bieżącą i długofalową politykę Berlina na kontynencie europejskim.

2. Literatura zjednoczonych Niemiec a tożsamość kulturowa i narodowa

Kierownik: Hubert Orłowski
Zespół: Czesław Karolak, Sławomir Piontek, Maria Tomczak, Maria Wagińska-Marzec, Monika Wolting
Instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki
Okres realizacji: 2011-2013

Opis projektu:

U podstaw projektu legło założenie, iż również szeroko pojęta literatura oraz współtworzącą ją autorzy i instytucje potrafią udzielić odpowiedzi, czy i jak głęboko w „Republice Berlińskiej” ukształtowało się nowe poczucie wspólnoty narodowej i kulturowej.

Poszczególni członkowie zespołu weryfikowali żywotność wymienionych zjawisk na podstawie zróżnicowanych źródeł, tekstów i fenomenów m.in.:

- „archiwizacja literatury” (archiwa Wolfenbüttel, Halle, Marbach, Frankfurt nad Menem, Berlin) i mechanizmy rynku antykwaryczno-księgarskiego jako nowoczesne działania komunikacyjne;
- obecność dyskursu deprywacyjnego (zmiana paradygmatu tożsamościowego w stronę społeczeństwa ofiar) w niemieckiej literaturze po zjednoczeniu jako kolejny próbiez „wzmoczenia narodowego”;
- konflikt między „kulturą wiodącą” a wielokulturowością niemiecką jako główny temat w projektach i debatach u progu XXI w.;
- spór o hierarchię wyższości moralno-ideologicznej między „Ossi” i „Wessi” w niemieckiej literaturze po zjednoczeniu.

3. Strategiczne aspekty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku

Kierownik: Sebastian Wojciechowski

Zespół: Joanna Dobrowolska-Polak, Radosław Grodzki, Ireneusz Jaźwiński, Krzysztof Malinowski, Przemysław Osiewicz, Jarosław Józef Piątek, Anna Potyrała, Jędrzej Skrzypczak, Artur Wejkszner

Instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki

Okres realizacji: 2011-2013

Opis projektu:

Projekt zakłada kompleksową ocenę i prognozę stanu bezpieczeństwa Polski w XXI wieku. Badania przewidują analizę zagrożeń i czynników wpływających na stan bezpieczeństwa Polski oraz elementów kluczowych dla zagwarantowania wysokiego poziomu bezpieczeństwa państwa.

Cele szczegółowe projektu obejmują:

- Przygotowanie kompleksowego raportu wskazującego strategiczne aspekty bezpieczeństwa Polski;
- Scharakteryzowanie czynników o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym, wpływających na środowisko bezpieczeństwa Polski;
- Zaprezentowanie rzeczywistych i potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa RP w XXI wieku;
- Wskazanie sposobów przeciwdziałania i eliminacji zagrożeń rzeczywistych i potencjalnych.

Projekt składa się z następujących obszarów badawczych:

- Teoretyczne aspekty bezpieczeństwa RP;
- Polska kultura strategiczna;
- Instytucjonalne wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa RP;
- Polska polityka bezpieczeństwa - aspekt militarny;
- Bezpieczeństwo Polski w kontekście udziału w operacjach pokojowych NATO i UE;
- Zagrożenia asymetryczne dla bezpieczeństwa Polski;
- Bezpieczeństwo gospodarcze;
- Bezpieczeństwo energetyczne;
- Bezpieczeństwo społeczne;
- Bezpieczeństwo prawne;
- Bezpieczeństwo teleinformatyczne i medialne.

Podstawą teoretyczną projektu jest interferencyjny model bezpieczeństwa, zakładający ścisłą relację bezpieczeństwa wewnętrznego i międzynarodowego oraz interdyscyplinarność (wielozakresowość) bezpieczeństwa.

4. USA – Europa. Wyzwania, trendy, perspektywy

Kierownik: Jadwiga Kiwerska

Zespół: Marta Götz, Radosław Grodzki, Bogdan Koszel, Krzysztof Malinowski, Ilona Romiszewska, Artur Wejkszner, Sebastian Wojciechowski

Instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki

Okres realizacji: 2011-2013

Opis projektu:

Celem naukowym projektu jest określenie perspektyw rozwoju i zmian w stosunkach transatlantycznych w najbliższej dekadzie. Autorzy skoncentrowali się na rozwiązaniu problemu, czy możliwa jest pozytywna zmiana w tych relacjach, podniesienie ich na wyższy jakościowo poziom. Od jakich czynników i spełnienia jakich warunków zależeć będzie takie funkcjonowanie układu transatlantycznego, które usatysfakcjonuje obie strony i przyczyni się do osiągnięcia zakładanych celów, zabezpieczenia różnorodnych interesów oraz podolania wyzwaniom? Jakie mogą być przeszkody i problemy komplikujące relacje między Stanami Zjednoczonymi a Europą (UE)? Jakich pól konfliktów i płaszczyzn współpracy można się w najbliższych latach spodziewać?

Przedmiotem analizy były następujące zagadnienia:

- działania globalne USA;
- polityka zewnętrzna UE;
- przemiany instytucjonalne UE;
- współpraca w zakresie bezpieczeństwa;
- aspekty gospodarcze w stosunkach USA-EU.

Projekt miał charakter interdyscyplinarny; prace prowadzone były z dwóch perspektyw badawczych: ocena zjawisk z punktu widzenia Stanów Zjednoczonych i ich interesów oraz europejskie widzenie problemów i zjawisk.

5. Polityka międzynarodowych działań humanitarnych

Kierownik: Joanna Dobrowolska-Polak

Projekt indywidualny

Instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki

Okres realizacji: 2010-2013

Opis projektu:

Projekt badawczy dotyczy problemu upolityczniania pomocy humanitarnej. W polityce zagranicznej państw, gdzie zasady moralne ustępują żywotnym interesom narodowym, konfrontacja pomiędzy humanitarnymi zasadami postępowania (których immanentną cechą jest przekazywanie wsparcia bliźniemu) a maksymalizacją własnych interesów prowadzi do powstania charakterystycznych zjawisk: selektywnego humanitaryzmu, skutkującego podwójnymi standardami oceny podobnych sytuacji, oraz wykorzystywania efektów działań prowadzonych „z potrzeby serca” do budowy pozytywnego wizerunku państwa-donatora i tworzenia pozytywnego klimatu dla innych istotnych działań. Oba zjawiska odzwierciedlają polityczną instrumentalizację pomocy humanitarnej. Podstawowy problem badawczy kryje się w pytaniu: jaki jest rzeczywisty zakres, mechanizmy oraz efekty upolitycznienia pomocy humanitarnej i w jakim stopniu udzielanie pomocy humanitarnej pełni funkcję utylitarną wobec żywotnych interesów narodowych państw.

Przedmiotem badań założonych w projekcie są:

- polityki humanitarne największych państw-donatorów ostatniej dekady (USA, Wielkiej Brytanii, Japonii, Szwecji, Holandii, Norwegii, Niemiec, Kanady, Arabii Saudyjskiej, Szwajcarii - wg OCHA FTS lata 2000-2009) oraz Unii Europejskiej;

- strategię działania społeczności humanitarnej;
- działanie CERF;
- działanie międzynarodowych centrów koordynujących przekazywanie pomocy humanitarnej (OCHA i ECHO).

6. Polacy w Niemczech. Aspekty społeczne, polityczne, ekonomiczne i prawne

Kierownik: Michał Nowosielski

Zespół: Piotr Cichocki, Marta Götz, Piotr Kubiak, Andrzej Sakson, Jędrzej Skrzypczak, Marcin Tujdowski

Instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki

Okres realizacji: 2010-2013

Opis projektu:

Celem projektu jest przedstawienie kompleksowego obrazu sytuacji Polaków i osób polskojęzycznych w Republice Federalnej Niemiec. Będzie on uwzględniał zarówno diagnozę społeczno-ekonomicznej sytuacji społeczności polskiej, jak również analizę polityczno-prawnego jej statusu w perspektywie historycznej. Realizacja tych celów poznawczych będzie natomiast zmierzać do sformułowania praktycznych założeń polityki organizacyjnego wsparcia działalności Polonii w RFN przez instytucje państwa polskiego.

Projekt polega na dokonaniu wyczerpującego opisu sytuacji Polaków w Niemczech w ramach sześciu działów badawczych:

- Ogólna charakterystyka Polaków w Niemczech;
- Migracja z Polski do Niemiec po 2004 r.;
- Polityka RFN wobec Polaków w Niemczech;
- Polityka RP wobec Polaków w Niemczech;
- Reprezentacja Polaków w Niemczech;
- Polacy w niemieckiej sferze publicznej.

7. Tendencje w wykorzystaniu czasu pracy w państwach wysoko rozwiniętych

Kierownik: Tomasz Budnikowski

Projekt indywidualny

Instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki

Okres realizacji: 2012-2014

Opis projektu:

Celem projektu jest identyfikacja najważniejszych prawidłowości zachodzących w wykorzystaniu czasu pracy w wysoko rozwiniętych gospodarkach w ostatnich dwóch dekadach oraz wpływu, jaki obserwowane zmiany wywierają na tempo i strukturę wzrostu gospodarczego. Problem sam w sobie niezwykle interesujący tak w aspekcie teoretycznym, jak i praktycznym zyskał na znaczeniu w ostatnich latach. Można bowiem sformułować hipotezę, że niekorzystne tendencje demograficzne obserwowane w większości państw OECD, rosnące kłopoty finansowe kas ubezpieczenia społecznego oraz postępująca konkurencja międzynarodowa sprawiły, że coraz częściej podnoszona jest konieczność podwyższenia granicy wieku emerytalnego. Upoważnia to z kolei do wyrażenia przekonania, że wbrew dotychczasowym oczekiwaniom w najbliższych latach możemy mieć do czynienia z wydłużeniem tzw. życiowego czasu pracy.

8. Polskie inwestycje bezpośrednie na dojrzałych rynkach Unii Europejskiej. W kierunku teorii ugruntowanej

Kierownik: Marta Götz
Projekt indywidualny
Instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki
Okres realizacji: 2012-2013

Opis projektu:

Ukazanie polskiej przedsiębiorczości w Unii Europejskiej (UE) ma ogromne znaczenie poznawcze w kontekście przewidywanego w niedalekiej przyszłości wzrostu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) z Polski. Zgodnie z koncepcją ścieżki rozwoju inwestycyjnego (IDP - Investment Development Path) każdy kraj na pewnym etapie ewolucji z biorycy kapitału staje się jego dawcą, wysyła więcej inwestycji, aniżeli przyjmuje. Należy oczekiwać, że wraz z postępującą modernizacją gospodarki i zwiększaniem zakresu uczestnictwa w globalnych powiązaniach czeka to także Polskę.

Planowana w ramach projektu sekwencja badań służyć ma:

- charakterystyce zachowań i strategii polskich przedsiębiorstw dokonujących inwestycji bezpośrednich w bardziej rozwiniętych gospodarkach, głównie państwach „starej” UE (15);
- ustaleniu pewnych prawidłowości występujących w tym zakresie, które mogłyby stanowić podwaliny teorii ugruntowanej, tłumaczącej mniej rozpowszechnione zjawisko przepływów kapitału w formie BIZ z gospodarek słabiej rozwiniętych do państw zaможniejszych.

Podstawą analizy studiów przypadku będą pogłębione wywiady z reprezentantami firm, które podjęły inwestycje bezpośrednie na rynkach Europy Zachodniej. Planowana w ramach projektu diagnoza zachowań i strategii polskich firm inwestujących na bardziej rozwiniętych rynkach powinna przyczynić się do rozwoju badań nad tzw. odwrotnymi przepływami kapitału.

9. Współczesne Niemcy i stosunki polsko-niemieckie w latach 2004 -2013

Kierownik: Krzysztof Malinowski
Projekt indywidualny
Instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki
Okres realizacji: 2011-2013

Opis projektu:

Celem projektu jest zbadanie zaangażowania Niemiec w kształtowanie stosunków polsko-niemieckich pod wpływem zmieniającej się roli międzynarodowej tego państwa w Unii Europejskiej (od 2004 r., tj. wejścia Polski do UE) i relacjach transatlantyckich oraz przemian niemieckiej tożsamości.

10. Archiwum II wojny światowej (1939-1945) Instytutu Zachodniego w Poznaniu

Kierownik: Maria Rutowska
Instytucja finansująca: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Okres realizacji: 2012- 2015

Opis projektu:

Instytut Zachodni w Poznaniu dysponuje dużym zbiorem oryginalnych dokumentów dotyczących II wojny światowej oraz niemieckiej okupacji w Polsce. Dotyczą one wszystkich

ważnych obszarów polityki okupanta, także gospodarki i kultury oraz polskiej konspiracji w latach 1939-1945. Zbiór obejmuje około 4000 teczek oraz 5000 zdjęć, w tym unikatową kolekcję dotyczącą zbrodni katyńskiej. Celem projektu jest digitalizacja oraz częściowe udostępnienie zasobów Archiwum.

11. Kryzys. Euro. Przyszłość

Kierownik: Marta Götz

Projekt indywidualny

Instytucja finansująca: Instytut Zachodni w ramach konkursu na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich w Instytucie Zachodnim.

Okres realizacji: 2012 r.

Opis projektu:

Celem projektu było rozpoznanie i usystematyzowanie najważniejszych kwestii związanych z przebiegiem kryzysu gospodarczego w Europie, przede wszystkim w strefie euro. Starano się między innymi: uporządkować główne źródła kryzysów finansowych i gospodarczych, w sensie ogólnym, jak i konkretnych przyczyn obecnego, którego początki sięgają roku 2008; określić rolę procesów takich, jak finansyzacja; odpowiedzieć na pytanie, czy kryzys można było przewidzieć; jakie są jego rozmiary; a także jak bardzo zmienia on nasze postrzeganie świata gospodarczego. Ponadto, skupiając się na problematyce strefy euro, podjęto próbę: oceny podstawowych wad konstrukcyjnych Unii Gospodarczo-Walutowej; oszacowania stopnia konwergencji między członkami strefy euro oraz określenia charakteru samego kryzysu (polityczny czy ekonomiczny?).

12. Polityka energetyczna rządu RFN a bilans energetyczny Polski – analiza i prognoza

Kierownik: Witold Ostant

Projekt indywidualny

Instytucja finansująca: Instytut Zachodni w ramach konkursu na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich w Instytucie Zachodnim.

Okres realizacji: 2012 r.

Opis projektu:

Projekt w pierwszej kolejności poddawał analizie działania i założenia władz niemieckich w dziedzinie konstruowania polityki energetycznej RFN w ostatniej dekadzie. Biorąc pod uwagę potencjał RFN należy podkreślić, iż plany związane z rekonstrukcją bilansu energetycznego Niemiec w najbliższych dekadach mogą mieć również bezpośredni wpływ na główne kierunki zmian polityki energetycznej UE.

Z perspektywy polskiego interesu narodowego zasadne jest poddanie szczególnej analizie tych działań rządu RFN na płaszczyźnie multilateralnej i bilateralnej, które mogą mieć duże znaczenie dla bilansu energetycznego Polski, a tym samym w nieodległej perspektywie bezpieczeństwa energetycznego kraju. W projekcie starano się określić potencjalne pola współpracy oraz rywalizacji sektora publicznego, jak i prywatnego Polski i RFN w zakresie problemów związanych z szeroko rozumianą energetyką oraz stosunek obu rządów do kluczowych wyzwań.

13. Skrajna prawica na pograniczu czesko-niemieckim

Kierownik: Marcin Tujdowski

Projekt indywidualny

Instytucja finansująca: Instytut Zachodni w ramach konkursu na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich w Instytucie Zachodnim.
Okres realizacji: 2012 r.

Opis projektu:

Celem projektu było poznanie form aktywności niemieckiej skrajnej prawicy na pograniczu Polski, Czech i Saksonii oraz dokonanie analizy porównawczej. Chodzi o porównanie z działalnością niemieckiej skrajnej prawicy na pograniczu polsko-niemieckim wymierzonej w polskich obywateli.

Skrajna niemiecka prawica prowadzi aktywną działalność na pograniczu Czech i Niemiec. W odróżnieniu od polskich środowisk, czeskie organizacje neonazistowskie intensywnie współpracują ze stroną niemiecką. Zaowocowało to nawet oficjalnym porozumieniem o współpracy między niemiecką partią NPD a czeskim ugrupowaniem DSSS, tzw. manifestem z Riesy. Umowa Deutsch-Böhmischer Freundeskreis uznając Dekrety Benesza za wygasłe zakłada zgodę czeskich neonazistów na swobodne osiedlanie się ludności niemieckiej na obszarze Sudetów. Temat ten jest stosunkowo mało znany w Polsce, interesujący, ponieważ środowiska prawicowe i pokrewne (np. ziomkowskie) wysuwają wobec Czechów pretensje podobne jak w stosunku do Polski (Kraj Sudecki w Czechach – Ziemia Zachodnie i Północne w Polsce).

Były to badania o charakterze pionierskim, w polskich badaniach pogranicza polsko-niemieckiego rzadko uwzględnia się oddziaływanie pogranicza czeskiego.

REALIZACJA ZADAŃ BADAWCZYCH

DZIEJE NAJNOWSZE NIEMIEC

I. Działalność naukowa

1. Publikacje
Artykuły w czasopismach
Zbigniew Mazur: <i>Neue Wache (1818-1993)</i> , „Przegląd Zachodni” Special Number 2012, s. 49-72.
Stanisław Żerko: <i>Poland, Germany and the Genesis of World War II</i> , „Przegląd Zachodni” Special Number, 2012, s. 23-48.
Redakcja monografii
Hubert Orłowski: Reinhart Koselleck: <i>Semantyka historyczna. Studia</i> , wyd. II, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2012, 565 ss.
Artykuły w monografiach
Hubert Orłowski: <i>„Uciezka i wypędzenie” vs. deprywacja w cieniu Auschwitz</i> , w: <i>Kultura – literatura – język. Pogranicza komparatystyki</i> , (red.) K. Grzywka, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012, t. 1, s. 138-145.
Stanisław Żerko: <i>Polen und Deutschland in der Zwischenkriegszeit</i> , w: <i>Zwischen (Sowjet)Russland und Deutschland</i> , (Hrsg.) K. Ruchniewicz, M. Zybura, fibre Verlag, Osnabrück 2012, s. 57-77.
Złożone do druku
Stanisław Żerko: <i>Biograficzny leksykon II wojny światowej</i> , dla Wydawnictwa Nauka i Innowacje, Poznań, 433 ss.
2. Konferencje
Referaty na konferencji
Stanisław Żerko: Moskwa, 20-21.01., Międzynarodowa konferencja naukowa historyków Rosji, Niemiec i Polski „Obrazy II wojny światowej i ich wpływ na stosunki międzynarodowe”, organizatorzy: MGIMO oraz Rosyjska Akademia Nauk, referat: <i>Historia i polityka. Wokół sporów o genezę II wojny światowej</i> .
3. Projekty badawcze
Projekty indywidualne
<i>Pakt Trzech. Niemiecka „polityka sojuszy” 1939-1941/2</i> , kierownik: Stanisław Żerko; instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.

1. Inne

Hubert Orłowski:

Prusacy w oczach Polaków, w: *Prusy. Wzlot i upadek*, „Polityka. Pomocnik historyczny.” nr 3, 2012, s. 124-126.

Stanisław Żerko:

Wolne Państwo Prusy, w: *Prusy. Wzlot i upadek*, „Polityka. Pomocnik Historyczny” nr 3, 2012, s. 107-109.

Pod znakiem swastyki, w: *Prusy. Wzlot i upadek*, „Polityka. Pomocnik Historyczny” nr 3, 2012, s. 110-114.

Korytarz do Prus Wschodnich, w: *Prusy. Wzlot i upadek*, „Polityka. Pomocnik Historyczny” nr 3, 2012, s. 112-113.

Ostateczna likwidacja Prus, w: *Prusy. Wzlot i upadek*, „Polityka. Pomocnik Historyczny” nr 3, 2012, s. 117.

PRZEMIANY POLITYCZNE, GOSPODARCZE, SPOŁECZNE I KULTUROWE W ZJEDNOCZONYCH NIEMCZECH

I. Działalność naukowa

1. Publikacje
Artykuły w czasopismach
Michał Nowosielski: <i>Between area-based initiatives and community-development programmes. The example of the Soziale Stadt Programme</i> , „Sociologija i Prostor – Sociology and Space” No. 13(194), s. 309-325. <i>Challenging urban exclusion? Theory and practice</i> , „Polish Sociological Review” No. 3, 2012, s. 369-383.
Hubert Orłowski: <i>Pejzaż kulturowy zjednoczonych Niemiec</i> , „Borussia” nr 50, 2011, s. 141-172.
Ilona Romiszewska: <i>Umiędzynarodowienie działalności banków w niestabilnym otoczeniu. Casus Niemiec</i> , „Studia Ekonomiczne” Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, nr 105, 2012, s. 203-213.
Maria Tomczak: <i>Niemcy wobec terroryzmu z zewnątrz</i> , „Przegląd Zachodni” nr 4, 2012, s. 167-180.
Maria Wagińska-Marzec: <i>Debata wokół subwencjonowania kultury w Niemczech</i> , „Przegląd Zachodni” nr 3, 2012, s. 258-281.
Artykuły w monografiach
Natalia Jackowska: <i>Islam, judaizm i chrześcijaństwo w społeczeństwie i państwie niemieckim po 1990 r.</i> , w: <i>Niemcy, Austria, Szwajcaria. Wyzwania z przełomu XX/XXI wieku</i> , (red.) E. Kuczyński, M. Tomczyk, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2012, s. 65-85.
Hubert Orłowski: <i>Deutsch – (k)eine europäische Lebenswelt? Was macht die deutsche Sprache kulturell und intellektuell attraktiv?</i> , w: <i>Kulturelle Grenzgänge. Festschrift für Christa Ebert</i> , Frank&Timme. Verlag für wissenschaftliche Literatur, Berlin 2012, s. 185-197.
Ilona Romiszewska: <i>System bankowy Niemiec</i> , w: <i>Systemy bankowe krajów G-20</i> , (red.) S. Flejterski, J. K. Solarz, Szczecin 2012, s. 298-321.
Złożone do druku
Joanna Dobrowolska-Polak: <i>Polityka akulturacji i asymilacji imigrantów w Republice Federalnej Niemiec</i> , w: J. Dobrowolska-Polak, N. Jackowska, M. Nowosielski, M. Tujdowski, <i>Niemcy po zjednoczeniu. Społeczeństwo – wielokulturowość – religie</i> , do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, ok. 60 ss.
Natalia Jackowska: <i>Współczesne ruchy kontestacyjne w Kościele katolickim Austrii i RFN</i> , w: <i>Materiały z konferencji „Polityka, kultura, gospodarka Niemiec, Austrii i Szwajcarii w pierwszej dekadzie XXI wieku” dla Uniwersytetu Łódzkiego</i> , 20 ss. <i>Religie i religijność w zjednoczonych Niemczech</i> , w: J. Dobrowolska-Polak, N. Jackowska, M. Nowosielski, M. Tujdowski, <i>Niemcy po zjednoczeniu. Społeczeństwo – wielokulturowość – religie</i> , do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, ok. 60 ss.

Piotr Kubiak:

Przemiany w obrębie niemieckiego systemu partyjnego po 2009, w: Materiały z konferencji „Polityka, kultura, gospodarka Niemiec, Austrii i Szwajcarii w pierwszej dekadzie XXI wieku”, dla Uniwersytetu Łódzkiego, 20 ss.

System partyjny zjednoczonych Niemiec 1990-2010, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 109 ss.

Zbigniew Mazur:

Niemiecka kultura pamięci: ciągłość i zmiana, w: Z. Mazur, H. Orłowski, M. Wagińska-Marzec, *Kultura zjednoczonych Niemiec. Wybrane problemy*, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 140 ss.

Michał Nowosielski:

Struktura społeczna zjednoczonych Niemiec, w: J. Dobrowolska-Polak, N. Jackowska, M. Nowosielski, M. Tujdowski, *Niemcy po zjednoczeniu. Społeczeństwo – wielokulturowość – religie*, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 60 ss.

Hubert Orłowski:

Redakcja trzech tomów z serii Poznańska Biblioteka Niemiecka: t. 37: Konrad Jarausch: *Niemieckie przemiany 1945-2005*, t. 38: „*Niemiecki wschód*”. *Wyobrażenie – misja – dziedzictwo*. Koncepcja, opracowanie i wstęp Ch. Klessmann, t. 39: *Pokolenia czyli porządkowanie historii*. Koncepcja, opracowanie i wstęp H. Orłowski.

Krajobraz kulturowy Niemiec po zjednoczeniu, w: Z. Mazur, H. Orłowski i M. Wagińska-Marzec, *Kultura zjednoczonych Niemiec. Wybrane problemy*, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, Poznań, 90 ss.

Vom Tunnelblick und dessen Folgen für die detektivische Vermessung germanistischer Welten, w: *Identitäten und kulturelles Gedächtnis*, (red.) M. Halub, do Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 15 ss.

Ein Polyhistor zweifelt. Reinhart Koselleck und die Hierarchie der Toten, w: *Księga pamiątkowa dla J. Jabłkowskiej*, do Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego

Marcin Tujdowski:

Przemiany demograficzne w zjednoczonych Niemczech – wybrane zagadnienia, w: J. Dobrowolska-Polak, N. Jackowska, M. Nowosielski, M. Tujdowski, *Niemcy po zjednoczeniu. Społeczeństwo – wielokulturowość – religie*, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 44 ss.

Maria Wagińska-Marzec:

Zmiany strukturalne i finansowo-organizacyjne w kulturze zjednoczonych Niemiec, w: Z. Mazur, H. Orłowski, M. Wagińska-Marzec, *Kultura zjednoczonych Niemiec. Wybrane problemy*, 146 ss.

Piotr Cichocki, Piotr Kubiak:

Dynamika niemieckiej opinii publicznej. Pozycja partii politycznych na podstawie sondaży i wyników wybory do parlamentów krajowych (2011-2012), IZ Policy Papers, 45 ss.

Piotr Cichocki, Agata Lewandowska, Michał Nowosielski:

Dynamika niemieckiej opinii publicznej: wizerunek Polski i Polaków w Niemczech, IZ Policy Papers, 59 ss.

2. Konferencje

Organizacja konferencji

Poznań, 30.03., seminarium: „Nowy prezydent RFN Joachim Gauck – profil polityczny”, organizator: Instytut Zachodni.

Referaty na konferencji
<p>Natalia Jackowska: Łódź, 22-23.11., Konferencja naukowa „Polityka, kultura, gospodarka Niemiec, Austrii i Szwajcarii w pierwszej dekadzie XXI wieku”, organizator Katedra Badań Niemcoznawczych Uniwersytetu Łódzkiego; referat: <i>Współczesne ruchy kontestacyjne w Kościele katolickim Austrii i RFN.</i></p> <p>Piotr Kubiak: Poznań, 30.03., Seminarium „Nowy prezydent RFN Joachim Gauck – profil polityczny”, referat: <i>Polityczne aspekty wyboru nowego prezydenta.</i> Łódź, 22-23.11., Konferencja naukowa „Polityka, kultura, gospodarka Niemiec, Austrii i Szwajcarii w pierwszej dekadzie XXI wieku”, organizator: Katedra Badań Niemcoznawczych Uniwersytetu Łódzkiego; referat: <i>Przemiany niemieckiego systemu partyjnego po 2009 r.</i></p> <p>Marcin Tujdowski: Poznań, 19-21.09., II Ogólnopolski Kongres Politologii „Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata”, organizatorzy: UAM i PTSM, referat: <i>Serbołużycanie – ginący naród.</i></p>
3. Projekty badawcze
Projekty zbiorowe
<p><i>Literatura zjednoczonych Niemiec a tożsamość kulturowa i narodowa</i>, kierownik: Hubert Orłowski, zespół: Czesław Karolak, Sławomir Piontek, Maria Wagińska-Marzec, Maria Tomczak, Monika Wolting; instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.</p>

II. Działalność ekspercka

1. Ekspertyzy
<p>Piotr Kubiak, Zbigniew Mazur: <i>Polityczne aspekty wyboru Joachima Gaucka na urząd prezydenta RFN</i>, Ekspertyza dla MSZ, kwiecień 2012, 12 ss.</p>
2. Biuletyny IZ
<p>Piotr Kubiak: <i>Dymisja prezydenta Wulffa i jej następstwa</i>, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 78, 2012, 6 ss. <i>The resignation of President Wulff and its consequences</i>, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 78, 2012, 6 ss.</p> <p><i>Bilans przedterminowych wyborów do parlamentów krajowych w Kraju Saary, Szlezwiku-Holsztynie i Nadrenii Północnej-Westfalii</i>, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 88, 2012, 9 ss. <i>The account of the early state parliament elections in Saarland, Schleswig-Holstein, North Rhine-Westphalia</i>, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 88, 2012, 9 ss.</p> <p><i>Rok przed wyborami do Bundestag – liderzy, partie, możliwe koalicje</i>, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 103, 2012, 6 ss. <i>One year before the Bundestag elections: leaders, parties, possible coalitions</i>, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 103, 2012, 6 ss.</p> <p><i>Kongres CDU w Hanowerze: Angela Merkel nadal na czele partii</i>, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 111, 2012, 5 ss. <i>The CDU Congress in Hannover. Angela Merkel still the leader of the party</i>, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 111, 2011, 5 ss.</p> <p>Zbigniew Mazur: <i>Ziomkostwo Sudeckie: „zmiana poprzez zbliżenie”</i>, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 87, 2012, 5 ss.</p>

Sudeten German Homeland Association: „change through closeness”, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 87, 2012, 4 ss.

Stiftung Flucht Vertreibung Versöhnung: koncepcja działania i stałej ekspozycji, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 95, 2012, 7 ss.

Stiftung Flucht Vertreibung Versöhnung: the concept of action and permanent exposition, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 95, 2012, 7 ss.

Hubert Orłowski:

Grassowi mniej wolno ...? Spór (nie tylko) wokół noblisty, „Biuletyn Instytut Zachodniego” nr 83, 2012, 5 ss.

Is Grass more restricted...? A dispute over the Nobel laureate (and more), “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 83, 2012, 5 ss.

Maria Tomczak:

Radykalizm prawicowy w RFN, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 72, 2012, 5 ss.

Right-wing radicalism in the FRG, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 72, 2012, 5 ss.

Maria Wagińska-Marzec:

Wagner oczyma współczesnych, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 115, 2012, 7 ss.

ROLA NIEMIEC NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

I. Działalność naukowa

1. Publikacje
Artykuły w czasopismach
Radosław Grodzki: <i>Rosja na przełomie XX i XXI wiek – rekonstrukcja pozycji mocarstwowej</i> , „Przegląd Zachodni” nr 4, 2012, s. 115-141.
2. Konferencje
Organizacja konferencji
Poznań, 23.05, konferencja „Przywództwo Niemiec w Europie – polskie oczekiwania, obawy i potrzeby”, organizatorzy: Instytut Zachodni w Poznaniu, Fundacja Konrada Adenauera.
Referaty na konferencji
Marta Götz: Poznań, 23.05., konferencja „Przywództwo Niemiec w Europie – polskie oczekiwania, obawy i potrzeby”, organizatorzy: Instytut Zachodni, Fundacja Konrada Adenauera, udział w panelu „Republika Federalna Niemiec wobec kryzysu finansowego w strefie euro i ryzyka podziału UE”, referat dotyczący makroekonomii kryzysu.
Krzysztof Malinowski: Poznań, 23.05., konferencja „Przywództwo Niemiec w Europie – polskie oczekiwania, obawy i potrzeby”, organizatorzy: Instytut Zachodni, Fundacja Konrada Adenauera; referat: <i>Niemiecka polityka bezpieczeństwa w kontekście przemian w zachodnim systemie bezpieczeństwa</i> .
Ilona Romiszewska: Poznań, 23.05., konferencja „Przywództwo Niemiec w Europie – polskie oczekiwania, obawy i potrzeby”, organizatorzy: Instytut Zachodni, Fundacja Konrada Adenauera, referat: <i>To nie tylko kryzys finansowy... – diagnoza – próba przezwyciężenia – efekty</i> .
Andrzej Sakson: Poczdham, 10-12.10., konferencja „Hegemonie und Multipolarität. Weltordnungen im 21. Jahrhundert”, organizatorzy: Uniwersytet Poczdamski, redakcja „WeltTrends”, referat: <i>Grossmächtig oder Partnerschaftlich? Zur neuen Rolle Deutschlands im 21. Jahrhundert</i> .
Sebastian Wojciechowski: Poznań, 23.05., konferencja „Przywództwo Niemiec w Europie – polskie oczekiwania, obawy i potrzeby”, organizatorzy: Instytut Zachodni i Fundacja Konrada Adenauera, moderator panelu „Niemiecka polityka bezpieczeństwa w kontekście przemian w zachodnim systemie bezpieczeństwa”.
3. Projekty badawcze
Projekty indywidualne
<i>Mocarstwowe aspiracje Niemiec w Europie w XXI wieku</i> , kierownik: Bogdan Koszel, instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.
<i>Współczesne Niemcy i stosunki polsko-niemieckie w latach 2004 – 2013</i> , kierownik: Krzysztof Malinowski, instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.
<i>Skraina prawica na pograniczu czesko-niemieckim</i> , kierownik: Marcin Tujdowski, instytucja finansująca: Instytut Zachodni w ramach konkursu na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich w Instytucie Zachodnim.

1. Ekspertyzy
Zbigniew Mazur, Krzysztof Malinowski, Jadwiga Kiwerska, Marta Götzt, Ilona Romiszewska: <i>Uwagi na temat niemieckiej wizji przyszłości Unii Europejskiej</i> , Ekspertyza dla MSZ, 8 ss. Stanisław Żerko: <i>Relacje niemiecko-ukraińskie w kontekście ostatnich wydarzeń</i> , Ekspertyza dla MSZ, 8 ss.
2. Policy Papers
Bogdan Koszel: <i>Mocarstwowe aspiracje Niemiec w Europie XXI wieku. Realia i perspektywy</i> , IZ Policy Papers, nr 6, 116 ss.
3. Biuletyny IZ
Jadwiga Kiwerska: <i>Stan i perspektywy relacji niemiecko-amerykańskich</i> , „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 110, 2012, 5 ss. <i>Germany-US relations. State and perspectives</i> , “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 110, 2012, 4 ss. Zbigniew Mazur: <i>Prezydent François Hollande: stosunki francusko-niemieckie</i> , „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 84, 2012, 5 ss. <i>President François Hollande: French-German relations</i> , “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 84, 2012, 5 ss. Stanisław Żerko: <i>Niemiecka polityka wobec Rosji: kontynuacja mimo wszystko</i> , „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 104, 2012, 6 ss.

STOSUNKI POLSKO-NIEMIECKIE: PRZESZŁOŚĆ – TERAŹNIEJSZOŚĆ – PERSPEKTYWY (W TYM POLONIA W RFN)

I. Działalność naukowa

1. Publikacje
Artykuły w czasopismach
Tomasz Budnikowski: <i>Poles on the German Job Market</i> , „Przegląd Zachodni” Special Number 2012, s. 157-171.
Marta Götz: <i>Wybrane aspekty niemieckich inwestycji w Polsce w kontekście polityki ich pozyskiwania</i> , „Gospodarka w Teorii i Praktyce” 1(30) 2012, s. 41-49.
Natalia Jackowska: <i>The Border Controversy between the Polish People’s Republic and the German Democratic Republic in the Pomeranian Bay</i> , „Przegląd Zachodni” Special Number 2012, s. 103-117.
Krzysztof Malinowski: <i>Polska i Niemcy w Unii Europejskiej – możliwości i bariery współpracy</i> , „Przegląd Zachodni” nr 2, 2012, 14 ss.
Michał Nowosielski: <i>Polacy w Niemczech. Stan i perspektywy badań</i> , „Przegląd Zachodni” nr 3, 2012, s. 3-27. <i>Human resources in Polish organisations in Germany</i> , „Studi Emigrazione – Migration Studies” XLIX, n. 188/2012, s. 705-723.
Hubert Orłowski: <i>Die Schriftenreihe Poznańska Biblioteka Niemiecka/Posener Deutsche Bibliothek. Halbzeit?</i> , „Kwartalnik Neofilologiczny” LIX, nr 4, 2012, s. 129-139.
Maria Rutowska: <i>Zbiory Pruskiej Biblioteki Państwowej w Krakowie</i> , „Przegląd Zachodni” nr 3, 2012, s. 123-139.
Andrzej Sakson: <i>Polonia w Niemczech w opinii prasy polskiej i niemieckiej</i> , „Przegląd Zachodni” nr 3, 2012, s. 157-184.
Maria Wagińska-Marzec: <i>Cultural Cooperation in the Light of the Provisions of the Treaties and Agreements (1990-2010)</i> , „Przegląd Zachodni” Special Number 2012, s. 173-199.
Stanisław Żerko: <i>Polen und Deutsche: Normalität trotz tragischer Vergangenheit</i> , „Mein Neustettiner Land” nr 1, 2012, s. 6-10.
Monografie
Bogdan Koszel, Krzysztof Malinowski, Zbigniew Mazur: <i>Niemiecka polityka wobec Polski 1990-2010</i> , Instytut Zachodni, Poznań 2012, 344 ss.
Michał Nowosielski: <i>Polish organizations in Germany – their present status and needs</i> , Peter Lang, Frankfurt a. M. 2012, 171 ss.
Redakcja monografii
Piotr Kalka: <i>Stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami 20 lat po zjednoczeniu</i> , Instytut Zachodni, Poznań 2012, 200 ss.

Hubert Orłowski:

M. G. Müller: *Zrozumieć polską historię*, Poznańska Biblioteka Niemiecka, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2012, t. 35, 504 ss.

Redakcja czasopisma

Hanka Dmochowska:

„Przegląd Zachodni” nr 3, 2012, pt. Polacy-Niemcy. Wzajemna akceptacja?, 329 ss.

„Przegląd Zachodni” Special Number 2012, 330 ss.

Artykuły w monografiach

Tomasz Budnikowski:

Migracja siły roboczej między Polską a Niemcami, w: *Stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami 20 lat po zjednoczeniu*, (red.) P. Kalka, Instytut Zachodni, Poznań 2012, s. 95-129.

Piotr Kalka:

Wstęp, w: *Stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami 20 lat po zjednoczeniu*, (red.) P. Kalka, Instytut Zachodni, Poznań 2012, s. 7-10.

Wymiana handlowa między Polską a Niemcami, w: *Stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami 20 lat po zjednoczeniu*, (red.) P. Kalka, Instytut Zachodni, Poznań 2012, s. 55-94.

Zakończenie, w: *Stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami 20 lat po zjednoczeniu*, (red.) P. Kalka, Instytut Zachodni, Poznań 2012, s. 193-195.

Krzysztof Malinowski:

Niemcy wobec Polski w dziedzinie bezpieczeństwa, w: B. Koszel, K. Malinowski, Z. Mazur, *Niemiecka polityka wobec Polski 1990-2010*, Instytut Zachodni, Poznań 2012, s. 127-190.

Zbigniew Mazur:

Polska w procesie jednoczenia Niemiec, w: B. Koszel, K. Malinowski, Z. Mazur, *Niemiecka polityka wobec Polski 1990-2010*, Instytut Zachodni, Poznań 2012, s. 11-126.

Hubert Orłowski:

Nierównoczesność – pokolenie – intelektualiści/inteligencja. O komunikowaniu polsko-niemieckim, w: *Wspólnie czy obok?* (red.) L. Żyliński, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2011, s. 29-35.

Ungleichzeitigkeit – Generation – Intellektuelle/Intelligenz, w: *Gemeinsam oder Tür an Tür?* (red.) L. Żyliński, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2011, s. 33-41.

Ilona Romiszewska:

Polsko-niemiecka współpraca gospodarcza w świetle bilansu płatniczego, w: *Stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami 20 lat po zjednoczeniu*, (red.) P. Kalka, Instytut Zachodni, Poznań 2012, s. 11-54.

Andrzej Sakson:

20 Jahre Weltrends, w: *„Den Geist der Epoche bezogen...”*, (Hg.) R. Kraemer, L. Kleinwaechter, WeltTrends Verlag, Potsdam 2012, s. 15-17.

Marcin Tujdowski:

Wielość kultur – koniec idylli? Przypadek Niemiec ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na pograniczu polsko-niemieckim, w: *Polityka wielokulturowości a migracje*, (red.) M. Bieńkowska, A. Sadowski, Wyd. Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2012, 14 ss.

Stanisław Żerko:

Książka rozczarowań i pasji. Poślowie, w: S. Cat-Mackiewicz, *O jedenastej – powiada autor – sztuka jest skończona. Polityka Józefa Becka*, Wydawnictwo Universitas, Kraków 2012, s. 297-317.

Złożone do druku

Radosław Grodzki:

Fundacje niemieckie w Polsce, w: *Polsko-niemieckie stosunki społeczne i kulturalne*, (red.) A. Sakson, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 29 ss.

Natalia Jackowska:

Etos obywatelski w relacjach polsko-niemieckich – doświadczenia i zadania, w: *Materiały z konferencji „Edukacja w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego” dla Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku*, 21 ss.

Spełnione proroctwo Soboru? Orędzie biskupów z 1965 r. jako geneza kościelnych inicjatyw pojednania polsko-niemieckiego, w: *Sobór Watykański II - wiosna Kościoła?*, dla Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych oraz Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, 20 ss.

„Polityczne resztkówki”? Biografie jako czynnik kształtowania stanowiska katolickich środowisk opiniotwórczych wobec Niemiec w okresie Polski Ludowej, w: *Materiały z konferencji „Protagoniści, dysydenci, akolici. Wokół biografii i strategii politycznych okresu Polski Ludowej”*, do Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, 18 ss.

Piotr Kalka:

Pozycja RFN i Polski w zakresie prac badawczych i rozwojowych na początku XXI w. (Próba porównania), do „Przeglądu Zachodniego” 23 ss.

Piotr Kubiak:

Ewolucja niemieckiej polityki historycznej i jej wpływ na stosunki z Polską (1990-2011), w: *Polsko-niemieckie stosunki społeczne i kulturalne*, (red.) A. Sakson, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 35 ss.

Hubert Orłowski:

Miejsce szczególne, jedyne: wypędzenie i ucieczka vs. transfer wymuszony, w: *Polsko-niemieckie miejsca pamięci*, (red.) R. Traba i H.H. Hahn, do Wydawnictwa Scholar Warszawa, t. 2, 30 ss.

Niejedno ma imię... Stereotypy długiego trwania a miejsca pamięci, w: *Polsko-niemieckie miejsca pamięci*, (red.) R. Traba i H.H. Hahn, do Wydawnictwa Scholar Warszawa, t. 2, 25 ss.

Andrzej Sakson:

Polonia w Niemczech w opinii prasy polskiej i niemieckiej, do „Przeglądu Zachodniego”, 35 ss.

The German minority in Poland, „AWR Bulletin”, 6 ss.

Marcin Tujdowski:

Ekspansja niemieckich koncernów medialnych w Polsce po 1990 roku, w: *Polsko-niemieckie stosunki społeczne i kulturalne*, (red.) A. Sakson, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 33 ss.

Maria Wagińska-Marzec:

Formy i płaszczyzny polsko-niemieckiego dialogu kulturalnego (1990-2010), w: *Polsko-niemieckie stosunki społeczne i kulturalne (1990-2010)*, (red.) A. Sakson, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 56 ss.

Stanisław Żerko:

Polskie dokumenty dyplomatyczne 1934, dla Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, ok. 700 ss.

2. Konferencje

Organizacja konferencji

Poznań, 3.12, konferencja, warsztaty i wystawa „Polnische Geschichte und deutsch-polnischen Beziehungen/Historia Polski i stosunków polsko-niemieckich”, organizatorzy: Instytut Zachodni, Fundacja Konrada Adenauera, partnerzy: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu oraz Wielkopolska Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu.

<p>Gniezno, 10.12, wystawa „Polnische Geschichte und deutsch-polnischen Beziehungen/Historia Polski i stosunków polsko-niemieckich“, organizatorzy: Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, Fundacja Konrada Adenauera, Instytut Zachodni, partnerzy: Wielkopolska Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu.</p>
<p>Referaty na konferencji</p>
<p>Marta Götz: Łódź, 22-23.11., konferencja „Polityka, kultura, gospodarka Niemiec, Austrii, Szwajcarii w pierwszej dekadzie XXI w.”, organizator: Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego, referat: <i>Polskie inwestycje bezpośrednie w Niemczech</i>.</p> <p>Natalia Jackowska: Płock, 9.10., II Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe „Demokratyczne ścieżki edukacji” pod hasłem „Edukacja w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego”, organizator: Instytut Nauk Humanistycznych i Społecznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku; referat: <i>Etos obywatelski w relacjach polsko-niemieckich – doświadczenia i zadania</i>.</p> <p>Toruń, 12-13.10., międzynarodowa konferencja naukowa „Sobór Watykański II – wiosna Kościoła?”, organizatorzy: Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych oraz Wydział Teologiczny UMK, referat: <i>Spełnione prorocstwo Soboru? Orędzie biskupów z 1965 r. jako geneza kościelnych inicjatyw pojednania polsko-niemieckiego</i>.</p> <p>Michał Nowosielski: Warszawa, 15-16.11., konferencja „Społeczne i kulturowe skutki migracji z Polski na przełomie wieków”, organizatorzy: Komitet Badań nad Migracjami PAN, Ośrodek Badań nad Migracjami UW, Instytut Socjologii UJ, referat: <i>Na marginesie polityki migracyjnej? Polska polityka polonijna</i>.</p> <p>Berlin, 8.12., konferencja: „Kongres organizacji polskich w Niemczech”, organizator: Konwent organizacji Polskich w Niemczech. Udział w dyskusji panelowej „Rola i zadania Polonii w Europie”.</p> <p>Andrzej Sakson: Opole, 22.11., konferencja: „Nasi sąsiedzi”, organizator: Uniwersytet Opolski, referat: <i>Stereotyp Polski i Polaków w Niemczech</i>.</p> <p>Marcin Tujdowski: Poznań 8-9.05., konferencja „Unia Europejska – drogi wyjścia z kryzysu. Polski i niemiecki punkt widzenia”, organizator: Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa, referat: <i>Pogranicze polsko-niemieckie w okresie kryzysu UE</i>.</p>
<p>3. Projekty badawcze</p>
<p>Projekty zbiorowe</p>
<p><i>Polacy w Niemczech. Aspekty społeczne, polityczne, ekonomiczne i prawne</i>, kierownik: Michał Nowosielski, zespół: Piotr Cichocki, Marta Götz, Piotr Kubiak, Andrzej Sakson, Jędrzej Skrzypczak, Marcin Tujdowski, instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.</p> <p><i>Młodzież polska wobec mieszkańców pogranicza polsko-niemieckiego po wejściu Polski do UE</i>, kierownik: Andrzej Sakson, wykonawca: Marcin Tujdowski, instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.</p>
<p>Projekty indywidualne</p>
<p><i>Polityka energetyczna rządu RFN a bilans energetyczny Polski – analiza i prognoza</i>, kierownik: Witold Ostant, instytucja finansująca: Instytut Zachodni w ramach konkursu na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich w Instytucie Zachodnim.</p>

II. Działalność ekspercka

1. Ekspertyzy
Marta Götz: <i>Bezpośrednie inwestycje polskie w Niemczech</i> , Ekspertyza dla MSZ, 39 ss. Michał Nowosielski: <i>Wizerunek Polski i Polaków w Niemczech</i> , Ekspertyza dla MSZ, 12 ss. <i>Opinia w sprawie Planu współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2013 roku</i> , Ekspertyza dla MSZ, 5 ss.
2. Biuletyny IZ
Marta Götz: <i>Niemiecki wzrost gospodarczy w czasach kryzysu</i> „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 92, 2012, 8 ss. <i>German economic growth during the time of crisis</i> , “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 92, 2012, 7 ss. Michał Nowosielski: <i>Plan współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2013 roku. Omówienie</i> , „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 91, 2012, 9 ss. <i>Plan for the cooperation with the Polish diaspora and Poles abroad in 2013. Elaboration</i> , “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 91, 2012, 7 ss. Andrzej Sakson: <i>Ambiwalentny obraz Polski w Niemczech</i> , „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 101, 2012, 4 ss. <i>The ambivalent image of Poland in Germany</i> , “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 101, 2012, 3 ss. Marcin Tujdowski: <i>Próba delegalizacji skrajnie prawicowej Narodowodemokratycznej Partii Niemiec (NPD) – polski punkt widzenia</i> , „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 112, 2012, 4 ss. <i>Attempt to delegalize the far-right National Democratic Party of Germany (NPD) – the Polish point of view</i> , “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 112, 2012, 4 ss.
3. Inne
Stanisław Żerko: <i>Dylemat Becka</i> , „Uważam Rze. Historia” nr 7, 2012, s. 71-73.

WOJNA I OKUPACJA 1939-1945

I. Działalność naukowa

1. Publikacje
Artykuły w czasopismach
Maria Rutowska: <i>Archiwum II wojny światowej Instytutu Zachodniego</i> , „Przegląd Zachodni” nr 1, 2012, s. 226-331.
Złożone do druku
Maria Rutowska: <i>Wysiedlenia ludności polskiej z Szamotuł i powiatu do Generalnego Gubernatorstwa (1939-1941)</i> , dla Muzeum Zamek Górków w Szamotułach, 21 ss. <i>Nazistowski terror w Kraju Warty</i> , dla Instytutu Pamięci Narodowej, Oddział w Łodzi, 19 ss.
2. Konferencje
Organizacja konferencji
Poznań, 3.03., debata wokół książki poświęconej kpt. Wilnowi Hosenfeldowi, <i>Staram się ratować każdego. Życie niemieckiego oficera w listach i dziennikach</i> , organizatorzy: Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział Okręgowy w Poznaniu, Duszpasterstwo Środowisk Twórczych Archidiecezji Poznańskiej, Instytut Zachodni oraz Fundacja Konrada Adenauera. Poznań, 13.11., seminarium: „Wysięk zbrojny II Armii Wojska Polskiego w ramach koalicji antyhitlerowskiej”, organizatorzy: Instytut Zachodni, Komitet Budowy Pomnika II Armii WP.
Referaty na konferencji
Maria Rutowska: Zgierz, 20.03., konferencja: „Bestialstwo jakiego nie znała historia...! W 70. rocznicę zbrodni zgierskiej”, organizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Łodzi, Prezydent Miasta Zgierza, referat: <i>Nazistowski terror w Kraju Warty</i> . Poznań, 18.04., wykład w Liceum Ogólnokształcącym nr IX w Poznaniu nt. wysiedleń ludności polskiej z Wielkopolski oraz obozu przesiedleńczego na Główniej w Poznaniu. Poznań, 2.10., Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, wykład nt. <i>Wysiedlenia ludności polskiej z Poznania i Wielkopolski do Generalnego Gubernatorstwa (1939-1941)</i> .
3. Projekty badawcze
Projekty zbiorowe
<i>Archiwum II wojny światowej (1939-1945) Instytutu Zachodniego w Poznaniu</i> , kierownik: Maria Rutowska, zespół: Piotr Kubiak, instytucja finansująca: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki.

II. Działalność ekspercka

1. Ekspertyzy
Udzielanie opinii, ekspertyz oraz informacji merytorycznych (w formie pisemnej) instytucjom polskim i zagranicznym, ośrodkom naukowym oraz osobom prywatnym dotyczących problematyki II wojny światowej. Odbiorcy: Instytut Pamięci Narodowej (wraz z oddziałami terenowymi), Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, Kronika Miasta Poznania, Uniwersytet w Bonn i inni.

PRZEMIANY SPOŁECZNE I KULTUROWE NA ZIEMIACH ZACHODNICH I PÓŁNOCNYCH

I. Działalność naukowa

1. Publikacje
Artykuły w czasopismach
Marta Götz: <i>Potencjał kooperacji w Wielkopolsce na tle wybranych województw kraju</i> , „Przegląd Zachodni” nr 1, 2012, s. 101-126.
Andrzej Sakson: <i>Varmijos ir Mazurijos prijunginas prie Lenkijos. Legitimavimo prielaidos ir praktikos</i> , „Acta Historica Universitatis Klaipedensis” nr 24, 2012, s. 153-171.
Redakcja czasopisma
Hanka Dmochowska: „Przegląd Zachodni” nr 1, 2012, pt. Regionalizm, lokalność, tożsamość, 319 ss.
Artykuły w monografiach
Andrzej Sakson: <i>Spory o przeszłość w społecznościach postmigracyjnych</i> , w: <i>Kulturowe zróżnicowanie narodowych, regionalnych i organizacyjnych tożsamości</i> , (red.) O. Kozłova, A. Kołodziej-Duraś, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2011, s. 26-60. <i>Polsko-niemieckie spory o własność na Warmii i Mazurach</i> , w: <i>Historia. Pamięć. Studia z dziejów XX wieku</i> , (red.) W. Gieszczyński, W. Łach, K. Socewicz, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn 2011, s. 193-227. <i>Losy ludności autochtonicznej Kraju Kłajpedzkiego i Mazur</i> , w: <i>Sąsiedzi III RP – Lenkij, Litwa, Polska, Lietuva. Zagadnienia społeczne</i> , (red.) M. Dębicki, J. Makaro, GAJT, Wrocław 2012, s. 132-162. <i>Zmagania ze wschodniopruskim dziedzictwem na Warmii i Mazurach</i> , w: <i>Miejsca święte, miejsca przekłete. Polskie doświadczenia przestrzeni</i> , (red.) W. Pawluczuk, S. Zagórski, Stopka, Łomża 2012, s. 44-64. <i>Przemiany społeczne w Kłajpedzie (1945-2010)</i> , w: <i>Przeszłość odległa i bliska. Studia z zakresu politologii i historii</i> , (red.) T. Wallas, WNPiD UAM, Poznań 2012, s. 473-494. <i>Skutki społeczne procesu transformacji. Przypadek Warmii i Mazur</i> , w: <i>Od teorii do praktyki politycznej</i> , (red.) M. Kołodziejczak, R. Rosiecki, WNPiD UAM, Poznań 2012, s. 307-327.
Inne
Andrzej Sakson: (recenzja) T. Soldra-Gwiżdż, <i>Socjologia wobec Śląska</i> , „Przegląd Zachodni” nr 2, 2012, s. 300-303. (recenzja) J. Kaczmarek, <i>Gubin i Guben – miasta na pograniczu</i> , „Przegląd Zachodni” nr 3, 2012, s. 313-316.
Maria Tomczak: <i>Pięćdziesiąty numer „Borussii”</i> , „Przegląd Zachodni” nr 4, 2012, s. 269-270.
Złożone do druku
Andrzej Sakson: <i>Przemiany peryferyjnych społeczności postmigracyjnych na pograniczu polsko-rosyjskim</i> , w: <i>Pogranicze polsko-kaliningradzkie</i> , (red.) T. Żukowski, dla Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn, 20 ss.

Spoleczne skutki transformacji. Przypadek Warmii i Mazur, w: *Od teorii do praktyki politycznej*, dla WNPiD UAM, 24 ss.

Stowarzyszenia Mazurów i Warmiaków, w: *Stowarzyszenia mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce*, (red.) B. Nitschke, dla Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra, 28 ss.

Wpływ zmiany podziału administracyjnego na samorządność lokalną – przykład Warmii i Mazur, w: *Samorządność w Rosji i państwach bałtyckich*, dla Uniwersytetu w Kaliningradzie, 20 ss.

Olsztyn w świadomości jego mieszkańców, w: *Pomorze*, (red.) C. Obracht-Prondzyński, dla Uniwersytetu w Gdańsku, 15 ss.

Ukraińcy na Warmii i Mazurach, w: *Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce i Europie*, (red.) A. Sakson, do Wydawnictwa A. Marszałek, Toruń, 21 ss.

Legitymizacja przyłączenia Warmii i Mazur do Polski, do „Acta Historica Universitatis Klaipedensis” 23 ss.

2. Konferencje

Referaty na konferencji

Andrzej Sakson:

Zielona Góra, 24.04., konferencja „Jedność polityczna Unii Europejskiej”, organizator: Uniwersytet Zielonogórski, referat: *Problem teraźniejszości i przyszłości Obwodu Kaliningradzkiego w polityce europejskiej*.

Poznań, 19-21.09., II Ogólnopolski Kongres Politologii „Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata”, organizatorzy: PTP, WNPiD UAM, referat: *Mniejszość ukraińska na Warmii i Mazurach*.

Swietłogorsk (Rosja), 22-23.05., konferencja „Miestnoje samouprawlenije w stranach regiona Bałtyskowo moria: istorija i sowriemiennost”, Organizator: Rossijskaja Akademia Narodnowo Choziajstwa i Gosudarstwiennoj Służby pri Priezidientie Rossijskoj Fiedieraciji, referat pt. *Wpływ zmian podziału administracyjnego na samorządność i tożsamość lokalną – przykład Warmii i Mazur*.

II. Działalność ekspercka

1. Ekspertyzy

Piotr Cichocki, Witold Nowak:

(wraz z Martyną Plucińską) *Badanie potrzeb wielkopolskich przedsiębiorców w zakresie współpracy ze sferą B+R. Ekspertyza w ramach projektu „B+R dla Wielkopolski”*, 12 ss.

2. Biuletyny IZ

Andrzej Sakson:

Mniejszość niemiecka na Śląsku w świetle Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r., „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 85, 2012, 5 ss.

The German minority in Silesia in light of the National Census 2011, „Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 85, 2012, 5 ss.

3. Inne

Piotr Cichocki:

(wraz z Martyną Plucińską) *Badanie potrzeb wielkopolskich przedsiębiorców w zakresie współpracy ze sferą B+R. Raport w ramach projektu „B+R dla Wielkopolski”*, 77 ss.

Hubert Orłowski:

Na krańcach Wielkiej Historii: Gietrzwałd 1352-2012, cz. 1-3, „Gazeta Gietrzwałdzka” nr 21-23, 2012.

PRZEOBRAŻENIA UNII EUROPEJSKIEJ

I. Działalność naukowa

1. Publikacje
Artykuły w czasopismach
Tomasz Budnikowski: <i>Rynki pracy państw wysoko rozwiniętych na początku XXI wieku</i> , „Przegląd Zachodni” nr 4, 2012, s. 245-267.
Piotr Cichocki: <i>Polish Attitudes Towards the European Union</i> , „Przegląd Zachodni” Special Number 2012, s. 265-277.
Marta Götz: <i>Grupa Wyszehradzka. Oblicza kryzysu</i> , „Przegląd Ekonomiczny. Kwartalnik PTE Poznań” nr 5, 2012 s. 25-28. <i>Polish Foreign Direct Investment (FDI)</i> , „Przegląd Zachodni” Special Number 2012, s. 309-330.
Radosław Grodzki: <i>Polish Presidency of the Council of the European Union as the relatively well used chance of promoting interests in time of crisis - an attempt at assessment</i> , “Reality of Politics. Estimates – Comments – Forecast” No. 3, 2012, s. 88-103.
Natalia Jackowska: <i>Racja stanu a polska prezydencja</i> , „Przegląd Zachodni” nr 2, 2012, s. 59-68.
Piotr Kalka: <i>Unia Europejska wobec kryzysu finansów publicznych w strefie euro</i> , „Przegląd Zachodni” nr 2, 2012, s. 145-170.
Michał Nowosielski: <i>About the Strategy of Promoting Poland</i> , „Przegląd Zachodni” Special Number 2012, s. 279-285.
Monografie
Marta Götz: <i>Kryzys i przyszłość strefy euro</i> , Wydawnictwo Difin, Warszawa 2012, 216 ss.
Redakcja monografii
Michał Nowosielski: (wraz z Krzysztofem Borodako), <i>Foresight w praktyce zarządzania przedsiębiorstwem</i> , Instytut Zachodni, Poznań 2012, 306 ss. (wraz z Krzysztofem Borodako), <i>Foresight w przedsiębiorstwach. Nauka – technologia – wdrożenie</i> , Instytut Zachodni, Poznań 2012, 282 ss.
Redakcja czasopisma
Hanka Dmochowska: „Przegląd Zachodni” nr 2, 2012, pt. Polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej, 304 ss.
Złożone do druku
Andrzej Sakson: <i>Wpływ kryzysu ekonomicznego UE na migracje zarobkowe, w: UE – drogi wyjścia z kryzysu</i> , (red.) J. Franzke, B. Koszel, A. Sakson, dla WNPiD UAM, 12 ss.

2. Konferencje
Organizacja konferencji
<p>Poznań, 8-9.05., III Polsko-Niemiecka Konferencja „Unia Europejska – drogi wyjścia z kryzysu. Polski i niemiecki punkt widzenia”, organizatorzy: Instytut Zachodni, WSNHiD, WeltTrends, Uniwersytet w Poznaniu.</p> <p>Poznań, 13.09., konferencja „Foresight – narzędzie przyszłości?”, organizatorzy: Instytut Zachodni i Wielkopolski Związek Pracodawców Prywatnych.</p>
Referaty na konferencji
<p>Marta Götz: Poznań, 13.09., konferencja „Foresight – narzędzie przyszłości?”, organizatorzy: Instytut Zachodni i Wielkopolski Związek Pracodawców Prywatnych, wystąpienie: <i>Atrakcyjność klastra – blaski & cienie, rekomendacje</i>.</p> <p>Warszawa, 19.11., seminarium „Kryzys 2008+ Follow up – Nowa polityka czy nowe MSG?”, organizator: Katedra Bezpieczeństwa Międzynarodowego SGH, prelegent.</p> <p>Andrzej Sakson: Poznań, 8-9.05., konferencja nt. „Unia Europejska – drogi wyjścia z kryzysu. Polski i niemiecki punkt widzenia”, organizatorzy: Instytut Zachodni, WSNHiD, WeltTrends, Uniwersytet w Poznaniu, referat: <i>Wpływ kryzysu UE na migracje zarobkowe</i>.</p> <p>Olsztyn, 21.05., konferencja: „Współczesne wyzwania polityki edukacyjnej wobec mniejszości romskiej”, organizator: Forum Dialogu Publicznego, referat: <i>Miejsce społeczności romskiej w demokratycznym systemie RP</i>.</p> <p>Freising/Monachium, 23-26.09., 62. Kongres AWR nt. “The State of the European Union Asylum Directives”, organizator: AWR, referat: <i>The German minority in Poland</i>.</p>
3. Projekty badawcze
Projekty indywidualne
<p><i>Tendencje w wykorzystaniu czasu pracy w państwach wysoko rozwiniętych</i>, kierownik: Tomasz Budnikowski, instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.</p> <p><i>Polskie inwestycje bezpośrednie na dojrzałych rynkach Unii Europejskiej. W kierunku teorii ugruntowanej</i>, kierownik: Marta Götz, instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.</p> <p><i>Kryzys euro. Przyszłość</i>, kierownik: Marta Götz, instytucja finansująca: Instytut Zachodni w ramach konkursu na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich w Instytucie Zachodnim.</p>

II. Działalność ekspercka

1. Biuletyny IZ
<p>Tomasz Budnikowski, Marta Götz: <i>Europa w kryzysie. Kryzys w Europie</i>, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 77, 2012, 7 ss. <i>Europe in crisis. Crisis in Europe</i>, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 77, 2012, 7 ss.</p> <p>Piotr Cichocki: <i>Problemy z tożsamością obywateli Unii Europejskiej</i>, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 94, 2012, 7 ss. <i>Identity problems of the citizens of the European Union</i>, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 94, 2012, 7 ss.</p>

Piotr Kalka:

Unijny szczyt 29 VI 2012 – oceny i interpretacje, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 89, 2012, 4 ss.

EU summit on 29 June 2012 – evaluations and interpretations, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 89, 2012, 4 ss.

Powstanie Europejskiego Mechanizmu Stabilizacyjnego „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 99, 2012, 4 ss.

The creation of the European Stability Mechanism, “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 99, 2012, 4 ss.

UNIA EUROPEJSKA W STOSUNKACH MIĘDZYNARODOWYCH (W TYM RELACJE TRANSATLANTYCKIE)

I. Działalność naukowa

1. Publikacje
Artykuły w czasopismach
Radosław Grodzki: <i>Rosja na przełomie XX i XXI w. – rekonstrukcja pozycji mocarstwowej</i> , „Przegląd Zachodni”, nr 4, 2012, s. 115-140.
Jadwiga Kiwerska: <i>Stany Zjednoczone w świecie zróżnicowanych potęg</i> , „Przegląd Zachodni”, nr 4, 2012, s. 27-55. <i>America – Poland’s Perfect Ally</i> , „Przegląd Zachodni” Special Number 2012, s. 229-240.
Witold Ostant: <i>Współpraca USA i UE w dziedzinie zwalczania terroryzmu – razem mimo różnic (lata 2001-2010)</i> , „Studia Strategiczne” nr 2, 2011, s. 265-287.
Redakcja czasopisma
Hanka Dmochowska: „Przegląd Zachodni” nr 4, 2012, pt. Nowy układ sił w świecie, 298 ss.
Artykuły w monografiach
Jadwiga Kiwerska: <i>Rosja w polityce administracji Clintona</i> , w: <i>Amerykomania</i> , t. 2, (red.) W. Bernacki, A. Wąlaszek, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012, s. 411-427.
Ilona Romiszewska: (wraz z M. Pettersen), <i>System bankowy Chin</i> , w: <i>Systemy bankowe krajów G-20</i> , (red.) S. Flejterski, J.K. Solarz, Szczecin 2012, s. 121-154.
Złożone do druku
Joanna Dobrowolska-Polak: (redakcja) <i>Polityka budowy pokoju. Pomoc humanitarna i rozwojowa</i> , do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 200 ss. <i>Polityka humanitarna jako instrument polityki zagranicznej państw</i> , w: <i>Polityka budowy pokoju. Pomoc humanitarna i rozwojowa</i> , (red.) J. Dobrowolska-Polak, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 34 ss. <i>Wyzwania humanitarne w Afganistanie</i> , w: <i>Polityka budowy pokoju. Pomoc humanitarna i rozwojowa</i> , (red.) J. Dobrowolska-Polak, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 16 ss. <i>Sprostac̄ rosnącym wyzwaniom. Działanie organizacji międzyrządowych na polu pomocy humanitarnej</i> , w: <i>Obszary aktywności współczesnych organizacji międzynarodowych</i> , (red.) A. Florczak, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 26 ss.
Marta Götz: <i>Gospodarcze aspekty stosunków transatlantycznych</i> , do „Przeglądu Zachodniego” 2013, 29 ss
Radosław Grodzki: <i>Europa – globalizacja – gra o wszystko</i> , do Wydawnictwa Poltekst, Warszawa, 160 ss. <i>The EU and the Russian-Georgian war 2008</i> , w: <i>Die Zukunft der Kooperation zwischen der Europäischen Union und der Russischen Föderation. Konzepte, Prioritäten und Defizite</i> , do Universitätsverlag Potsdam, 12 ss. <i>Stosunki transatlantyczne a bezpieczeństwo wewnętrzne Unii Europejskiej</i> , do „Przeglądu Zachodniego”, 21 ss.

Jadwiga Kiwerska:

Polish-American Relations. 1989-2012, w: *Polish Perspectives on American History. Insight, Interpretations, Revisions*, (red.) H. Parafianowicz, do „Trans Humana” Białystok, 17 ss.

USA – Europa. Wyzwania, trendy, prognozy. Raport z prac nad projektem, do „Przeglądu Zachodniego”, 13 ss.

Wyznaczniki i priorytety polityki amerykańskiej wobec Europy, do „Przeglądu Zachodniego”, 40 ss.

Stany Zjednoczone wobec kryzysów regionalnych – aspekt transatlantycki, do „IZ Policy Papers” 62 ss.

Krzysztof Malinowski:

Analiza polityki zagranicznej, teoria ról i studia europejskie, w: *Teorie w studiach europejskich. Refleksje – eksplanacja – zastosowanie*, (red.) J. Ruszkowski, do Wydawnictwa Uniwersytetu Szczecińskiego, 24 ss.

Europa i Stany Zjednoczone wobec odnowy Sojuszu Północnoatlantyckiego, do „Przeglądu Zachodniego”, 30 ss.

Ilona Romiszewska:

Chiny jako partner gospodarczy USA i Unii Europejskiej, do „Przeglądu Zachodniego”, 31 ss.

2. Konferencje

Organizacja konferencji

Poznań, 05.12., seminarium „Stany Zjednoczone – Europa. Wyzwania, trendy, perspektywy”, organizator: Instytut Zachodni.

Referaty na konferencji

Joanna Dobrowolska-Polak:

Poznań, 19-21.09., II Ogólnopolski Kongres Politologii „Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata”, organizatorzy: UAM i PTSM, referat: *Polityka międzynarodowych działań humanitarnych*.

Poznań, 19-21.09., II Ogólnopolski Kongres Politologii „Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata”, organizatorzy: UAM i PTSM, prowadzenie panelu: „Współczesne konflikty zbrojne i kryzysy humanitarne”.

Praga, 24-26.06., konferencja międzynarodowa, „Between the Global and the Local: Actors, Institutions and Processes”, organizatorzy: Comparative Interdisciplinary Studies Section of the International Studies Association i Keynote, referat: *Politicization of Humanitarian Aid. Donors' Interests v. Responsibility to Rebuild*.

Marta Götz:

Poznań, 05.12., seminarium „Stany Zjednoczone – Europa. Wyzwania, trendy, perspektywy”, organizator: Instytut Zachodni, referat: *Transatlantyckie relacje gospodarcze*.

Radosław Grodzki:

Poznań, 19-21.09., II Ogólnopolski Kongres Politologii „Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata”, organizatorzy: UAM i PTSM, referat: *Stosunki polsko-amerykańskie – aspekty gospodarcze i sprawy bezpieczeństwa*.

Poznań, 19-21.09., II Ogólnopolski Kongres Politologii „Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata”, organizatorzy: UAM i PTSM, referat: *Perspektywy relacji transatlantyckich*.

Poznań, 05.12., seminarium „Stany Zjednoczone – Europa. Wyzwania, trendy, perspektywy”, organizator: Instytut Zachodni, referat: *Wyznaczniki amerykańskiej polityki wobec Europy*.

Poczdą, 28-30.08., konferencja „Die Zukunft der Kooperation zwischen der Europäischen Union und der Russischen Föderation. Konzepte, Prioritäten und Defizite“, referat: *Die EU und der Krieg in Georgien 2008*.

Jadwiga Kiwerska:

Poznań, 19.-21.09., II Ogólnopolski Kongres Politologii „Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata”, organizatorzy: UAM i PTSM, panel „Europa – USA. Wyzwania, trendy, perspektywy”, referat: *Przemiany strategiczne Sojuszu Północnoatlantyckiego*.

Krzysztof Malinowski:

Szczecin, 31.05., konferencja „Teorie w studiach europejskich. Refleksje – eksplanacja – zastosowanie”, organizator: Instytut Politologii i Europeistyki Uniwersytetu Szczecińskiego, referat: *Analiza polityki zagranicznej i konstruktywizm w studiach europejskich*.

Poznań, 19.-21.09., II Ogólnopolski Kongres Politologii „Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata”, organizatorzy: UAM i PTSM, panel „Teoria polityki europejskiej państwa”, referat: *Konstruktywizm i badania nad polityką zagraniczną państwa (Foreign Policy Analysis)*.

Michał Nowosielski:

Poznań, 13.09., konferencja „Foresight – narzędzie przyszłości?”, organizator: Instytut Zachodni, prowadzenie panelu „Stosunki międzynarodowe”.

Ilona Romiszewska:

Poznań, 5.12., seminarium „Stany Zjednoczone – Europa. Wyzwania, trendy, perspektywy”, organizator: Instytut Zachodni, referat: *Oś sino-amerykańska – sino-europejska?*

Andrzej Sakson:

Poznań, 23.03., konferencja „Współczesna Europa”, organizatorzy: Instytut Edukacji Europejskiej, WSNHiD, referat: *Rosja Putina*

3. Projekty badawcze

Projekty zbiorowe

USA – Europa. Wyzwania, trendy, perspektywy, kierownik: Jadwiga Kiwerska, zespół: Marta Götz, Radosław Grodzki, Bogdan Koszel, Krzysztof Malinowski, Ilona Romiszewska, Artur Wejksznér, Sebastian Wojciechowski, instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.

Projekty indywidualne

Polityka międzynarodowych działań humanitarnych, kierownik: Joanna Dobrowolska-Polak, instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.

II. Działalność ekspercka

1. Biuletyny IZ

Jadwiga Kiwerska:

Bilans operacji irackiej dla Ameryki, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 75, 2012, 4 ss.

Summary of the Iraq War for America, „Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 75, 2012, 4 ss.

„Po wyborach będę miał większą elastyczność”, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 79, 2012, 4 ss.

„After my election I have more flexibility”, „Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 79, 2012, 4 ss.

Polityka zagraniczna w amerykańskiej walce wyborczej, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 90, 2012, 7 ss.

Foreign policy in the American election battle, "Bulletin. Institute for Western Affairs" No. 90, 2012, 7 ss.

Kolejne cztery lata Baracka Obamy w Białym Domu, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 97, 2012, 4 ss.

Barack Obama in the White House for four more years, "Bulletin. Institute for Western Affairs" No. 97, 2012, 4 ss.

BEZPIECZEŃSTWO EUROPEJSKIE

I. Działalność naukowa

1. Publikacje
Artykuły w czasopismach
Michał Nowosielski: <i>Ruchy społeczne jako czynnik i wynik zmiany społecznej</i> , „Kultura i Edukacja” nr 4, 2012, s. 7-33.
Witold Ostant: <i>Energy safety of Central-East European countries versus „gas main politics” of the Russian Federation</i> , „Reality of Politics. Estimates - Comments – Forecast” No. 3, 2012, s. 154-173.
Andrzej Sakson: <i>Integration of Chechen refugees in Poland</i> , „AWR Bulletin” No. 4, 2011, s. 278-281.
Sebastian Wojciechowski: <i>The Terrorism Virus: Contemporary Traits and Mechanisms</i> , „Przegląd Strategiczny” nr 2, 2012, s. 69-80.
Redakcja monografii
Joanna Dobrowolska-Polak: <i>Solidarność humanitarna</i> , Poznań 2012, 260 ss.
Artykuły w monografiach
Joanna Dobrowolska-Polak: <i>Cywilne ofiary konfliktów zbrojnych</i> , w: <i>Solidarność humanitarna</i> , (red.) J. Dobrowolska-Polak, Instytut Zachodni, Poznań 2012, s. 13-36. <i>Responsibility to Protect. Odpowiedzialność za ochronę ludności cywilnej</i> , w: <i>Solidarność humanitarna</i> , (red.) J. Dobrowolska-Polak, Instytut Zachodni, Poznań 2012, s. 237-260.
Witold Ostant: <i>Egypt 2011 – a new beginning</i> , w: <i>The Arab Spring</i> , (red.) B. Przybylska-Maszner, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, Poznań 2011, s. 219-233.
Złożone do druku
Joanna Dobrowolska-Polak: (redakcja) <i>Polityka budowy pokoju</i> , do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, ok. 200 ss. <i>Pomoc humanitarna jako instrument polityki zagranicznej państw</i> , w: <i>Polityka budowy pokoju</i> , (red.) J. Dobrowolska-Polak, do Wydawnictwa Instytutu Zachodniego, 32 ss. <i>Passing milestone. Poland's engagement in CSDP and EU peace operations</i> , do: Common Denominators for a European Vision on CSDP and Peace Missions, (red.) M. Price, F. Santopinto, do wydawnictwa Groupe de recherche et d'information sur la paix et la sécurité (GRIP) i Centre for European Policy Studies (CEPS), Brussels, 20 ss. <i>Societal security of Poland in the 21st century</i> , w: <i>Poland's Security. Contemporary Domestic and International Issues</i> , (red.) S. Wojciechowski, A. Potyrała, do Logos Verlag Berlin, s. 181-195.

Polityka migracyjna a bezpieczeństwo społeczne Polski, w: Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku, (red.) S. Wojciechowski, A. Wejkszner, do wydawnictwa Difin, s. 297-314.

Radosław Grodzki, Krzysztof Malinowski:

System bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce a instytucjonalizacja bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce – casus zarządzania kryzysowego, w: Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku, (red.) S. Wojciechowski, A. Wejkszner, do Wydawnictwa Difin, Warszawa, 25 ss.

Institutionalization of Internal Security in Poland – The Case of Crisis Management, w: Poland's Security. Contemporary Domestic and International Issues, (red.) S. Wojciechowski, A. Potyrała, do Logos Verlag Berlin.

Radosław Grodzki:

Polityka militarna Polski jako element euroatlantyckiej doktryny współczesnego bezpieczeństwa, w: Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku, (red.) S. Wojciechowski, A. Wejkszner, do Wydawnictwa Difin, Warszawa.

Poland's Security Policy – Military Aspects, w: Poland's Security. Contemporary Domestic and International Issues, (red.) S. Wojciechowski, A. Potyrała, do Logos Verlag Berlin,

Krzysztof Malinowski:

Polska kultura bezpieczeństwa: historyczne reminiscencje i polityczne realia, w: Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku, (red.) S. Wojciechowski, A. Wejkszner, do Wydawnictwa Difin, Warszawa, 24 ss.

The culture of national security and the transformation in Polish security policy, w: Poland's Security. Contemporary Domestic and International Issues, (red.) S. Wojciechowski, A. Potyrała, do Logos Verlag Berlin, 26 ss.

Sebastian Wojciechowski:

The essence of the modern terrorism, do Logos Verlag Berlin, ok. 300 ss.

(redakcja z. A. Wejksznerem) *Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku, Warszawa, do Wydawnictwa Difin, ok. 500 ss.*

(redakcja z A. Potyrałą) *Poland's Security. Contemporary Domestic and International Issues, do Logos Verlag Berlin, 225 ss.*

Stan i poczucie bezpieczeństwa w Polsce, w: Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku, (red.) S. Wojciechowski, A. Wejkszner, do Wydawnictwa Difin, Warszawa, 18 ss.

Wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony UE, do „Przeglądu Zachodniego”, 28 ss.

2. Konferencje

Referaty na konferencji

Joanna Dobrowolska-Polak:

Rzym, 9.03., konferencja „New Challenges of Peacekeeping and the European Union's Role in Multilateral Crisis Management” organizatorzy: Dipartimento do Science Sociali, Sapienza Università do Roma i EU-PAX COST Action, referat: *Polish Approach to the UE Peace Operations.*

Witold Ostant:

Ślubice, 3-4.02, konferencja nt. „Europa i Unia Europejska wobec kryzysu – diagnoza, rozwiązania i scenariusze na przyszłość”, organizator: Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, referat: *Egipt 2011 – nowe otwarcie*.

Ślubice, 10-11.05., konferencja nt. „Formy i sposoby legitymizacji władzy w Europie Środkowo-Wschodniej”, organizator: Collegium Polonicum, referat: *Polski kontyngent wojskowy w Afganistanie a kwestia legitymizacji działań władz polskich w dziedzinie bezpieczeństwa*.

Poznań, 19-21.09, II Ogólnopolski Kongres Politologii „Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata”, organizatorzy: UAM i PTSM, referaty: *Współpraca USA i UE w zwalczaniu terroryzmu oraz Terroryzm w Europie – przewidywanie z elementami prognozy*.

Sebastian Wojciechowski:

Poznań, 19-21 IX, II Kongres Politologii „Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata”, organizator: UAM, PTSM, referat: *Bezpieczeństwo Polski i jego współczesne zagrożenia*.

3. Projekty badawcze

Projekty zbiorowe

Common Denominators for a European Vision on CSDP and Peace Missions, zespół: Joanna Dobrowolska-Polak (Instytut Zachodni), Giovanni Faleg (Centre for European Policy Studies), Alessandro Marone (Istituto Affari Internazionali), Manuel Muniz (Oxford University), Megan Price (Clingendael), Federico Santopinto (Groupe de recherche et d'information sur la paix et la sécurité), Christian Wurzer (Istituto Affari Internazionali). Okres realizacji 2012-2013.

Strategiczne aspekty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku, kierownik: Sebastian Wojciechowski, zespół: Joanna Dobrowolska-Polak, Radosław Grodzki, Ireneusz Jaźwiński, Krzysztof Malinowski, Przemysław Osiewicz, Jarosław Józef Piątek, Anna Potyrała, Jędrzej Skrzypczak, Artur Wejkszner, instytucja finansująca: Narodowe Centrum Nauki.

Projekty indywidualne

Humanitarian component of EU peace operations, kierownik: Joanna Dobrowolska-Polak, instytucja finansująca: EU COST (COST-STSM-ECOST-STSM-IS0805-070213-027822). Okres realizacji 2012-2013.

II. Działalność ekspercka

1. Biuletyny IZ**Joanna Dobrowolska-Polak:**

Nielegitymizowana interwencja zbrojna w Syrii – prawdopodobny scenariusz najbliższych miesięcy? „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 100, 2012, 5 ss.

Non-legitimized military intervention in Syria – a possible scenario in the coming months? „Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 100, 2012, 5 ss.

Radosław Grodzki:

Polsko-amerykańska współpraca wojskowa: stan i perspektywy, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 114, 2012, 5 ss.

Polish-American military cooperation: state and perspectives, „Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 114, 2012, 5 ss.

Krzysztof Malinowski:

Roczny raport NATO 2011 – zapowiedź nowego NATO?, „Biuletyn Instytutu Zachodniego” nr 76, 2012, 4 ss.

The 2011 NATO annual report – the heralding of a new NATO? “Bulletin. Institute for Western Affairs” No. 76, 2012, 4 ss.

2. Inne

Jadwiga Kiwerska:

Obama, Medvedev, and the Ballistic Missile Defense. A Polish View, “Cicero Foundation Great Debate Paper” No. 12/02, May 2012, 8 ss.

WYDAWNICTWO

Istniejące od 1945 r. Wydawnictwo Instytutu Zachodniego stanowi integralną część placówki naukowo-badawczej, co określa jego profil edytorski. Trwająca już kilkadziesiąt lat działalność Wydawnictwa zaowocowała blisko 500 pozycjami zwartymi, 340 zeszytami „Przeglądu Zachodniego” oraz 75 numerami czasopism w językach niemieckim, angielskim i francuskim. Oficyna publikuje rozprawy pracowników Instytutu oraz autorów z innych ośrodków naukowych w kraju i za granicą. Wydawane prace naukowe i popularyzatorskie mają walor poznawczy, edukacyjny i społeczny. Publikacje stanowią formę monitorowania oraz analizy przemian społecznych i kulturowych, procesów politycznych i gospodarczych, dokonujących się w Niemczech i we współczesnym świecie.

W okresie objętym sprawozdaniem ukazało się 9 woluminów: 4 pozycje zwarte (58 ark. wyd.) i 5 numerów „Przeglądu Zachodniego” (145 ark. wyd.). Łączna liczba arkuszy wydawniczych wynosi 203. Z wydawnictw zwartych ukazały się:

Solidarność humanitarna, pod redakcją Joanny Dobrowolskiej-Polak

Tom drugi z cyklu „Kryzysy humanitarne wywołane działalnością człowieka” (pierwszy *Stabilizacja ładu i destabilizacja ładu* ukazał się w 2011 r.) poświęcony jest próbom stworzenia międzynarodowych mechanizmów reagowania na łamanie podstawowych norm prawa człowieka i humanitarnych zasad prowadzenia starć podczas konfliktów zbrojnych. Mechanizmy te obejmują dwa główne obszary międzynarodowych działań: operacje pokojowe i interwencje humanitarne.

We współczesnych konfliktach zbrojnych powszechne są brutalne ataki na życie, zdrowie, godność i dobrostan cywilów. Atakowane są grupy osób, które znajdują się w strefach wolnych od działań zbrojnych lub przemieszczają się w kolumnach uchodźców. Codziennością są

ataki prowadzone bez rozróżniania celów cywilnych i wojskowych. Z powodu brutalności i okrucieństwa stron rejonory konfliktów są arenami działań „szokujących sumienie ludzkości”.

Objętość 14 ark. wyd.

Stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami 20 lat po zjednoczeniu, pod red. Piotra Kalki

Kolejny tom z cyklu „Republika Federalna Niemiec 20 lat po zjednoczeniu. Polityka – gospodarka – społeczeństwo” poświęcony problematyce gospodarczej, stanowi próbę podsumowania współpracy w tym zakresie między Polską a Niemcami w latach 1990-2010.

Niemcy to najważniejszy partner gospodarczy naszego kraju, stąd stała potrzeba monitorowania tendencji występujących w bilateralnej współpracy i oceny zmian dokonujących się na skutek uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Cel ten autorzy publikacji osiągnęli, poddając analizie przepływy finansowe w bilansie płatniczym, tak by uzyskać możliwie najpełniejsze informacje o polsko-niemieckich relacjach gospodarczych. Przedmiotem zainteresowania stały się także

wybrane dziedziny współpracy, jak handel zagraniczny, migracja siły roboczej czy kontakty w obszarze przygranicznym. Interesujący jest zwłaszcza ten ostatni aspekt, z uwagi na przeszłość historyczną pogranicza polsko-niemieckiego, zróżnicowanie gospodarcze, kulturalne, mentalnościowe lokalnych społeczności, wieloletnią marginalizację tych regionów. Czynniki te

tworzą bariery współpracy przygranicznej i decydują o specyfice transgranicznych powiązań. Autorzy tomu: Ilona Romiszewska, Piotr Kalka, Tomasz Budnikowski i Zbigniew Świątkowski analizują: polsko-niemiecką współpracę gospodarczą w świetle bilansu płatniczego, wymianę handlową między Polską a Niemcami, migrację siły roboczej między oboma krajami i współpracę gospodarczą na pograniczu.

Objętość 11 ark. wyd.

Bogdan Koszel, Krzysztof Malinowski, Zbigniew Mazur, **Niemiecka polityka wobec Polski (1990-2010)**

Książka, będąca IV tomem cyklu wydawniczego Instytutu Zachodniego związanego z 20-leciem zjednoczenia Niemiec, jest próbą analizy tych kwestii w relacjach polsko-niemieckich, które wzbudzały najczęściej kontrowersji, o tyle bardziej interesującą, że w przyjętej przez autorów perspektywie badawczej znalazła się polityka Republiki Federalnej Niemiec wobec Polski. Wzrost znaczenia RFN na arenie międzynarodowej po zjednoczeniu i związany z tym charakter działania w odniesieniu do integracji europejskiej, jak i budowy systemu bezpieczeństwa dla całej Europy musiał bowiem wpłynąć także na kształt polsko-niemieckiego sąsiedztwa i współzycia.

Praca składa się z trzech części poruszających różne aspekty relacji na linii Bonn/Berlin-Warszawa, tworzących spójny obraz polityki Niemiec wobec Polski w latach 1990-2010.

Na podstawie nowych, nieznanych dotąd materiałów przedstawiony został przełomowy dla Niemiec okres jednoczenia, stosunek Polski do perspektywy połączenia się obu państw niemieckich i problemy związane z przygotowaniem traktatu granicznego, a także trudne negocjacje nad układem o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Obszernie omówiono również proces zbliżania Polski do struktur UE, a zwłaszcza zabiegi mające na celu jego zdynamizowanie dzięki poparciu Niemiec. Dużo miejsca poświęcono też współpracy polsko-niemieckiej w Unii Europejskiej po 2004 r., niewolnej od zakłóceń, szczególnie w latach 2005-2007. Na tle poszukiwania przez państwa europejskie nowej strategii bezpieczeństwa europejskiego i transatlantyckiego po upadku systemu komunistycznego zanalizowana została polityka Niemiec w tym zakresie – dążenie do objęcia systemem bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej i będące jego konsekwencją wsparcie dla Polski w jej aspiracjach do członkostwa w NATO.

Objętość 25 ark. wyd.

Bogdan Koszel, **Mocarstwowe aspiracje Niemiec w Europie XXI wieku. Realia i perspektywy**, IZ Policy Papers, nr 6/2012

Niemcy znajdują się na etapie nowego definiowania swojego miejsca w Europie i świecie w skomplikowanych uwarunkowaniach XXI w. Podejmują próby wzmocnienia swojej pozycji międzynarodowej w relacjach transatlantyckich, jak i w Unii Europejskiej. Ale można to określić jako współzawodnictwo w procesie globalizacji, a nie dążenie do hegemonii.

Jednocześnie w RFN obserwuje się erozję nurtu proeuropejskiego w polityce zagranicznej. Wśród elit politycznych RFN pojawiają się hasła o powrocie do niemieckiej polityki Sonderweg i reanimacji tzw. kwestii niemieckiej. Coraz otwarciej nad Renem, Szprewą i Hawelą pisze się o „dezeuropeizacji” (De-Europäisierung) Niemiec i „domestykacji” (Domestizierung) polityki niemieckiej. Obecnie w polityce niemieckiej przeważają elementy kontynuacji i ostrożnych zmian. Fiasko hołubionej przez Niemcy Konstytucji dla Euro-

py i starań na rzecz stałego miejsca w Radzie Bezpieczeństwa ONZ pokazały, iż Niemcy miały znacznie mniejsze możliwości działania, aniżeli im się na ogół przypisywało. Rząd A. Merkel próbuje uporządkować zaistniałą sytuację, co nie jest takie łatwe, zważywszy na koalicyjny charakter rządu i niekiedy – co pokazał kryzys strefy euro – uciążliwą współpracę z *FDP*, a wcześniej z *SPD*. Silny jest nadal w kraju pacyfizm społeczny, nie ma mowy o powszechnej zgodzie co do celów, roli i miejsca RFN w nowym łądzie międzynarodowym.

Objętość 8 ark. wyd.

W ramach realizacji projektu „B+R dal Wielkopolski” wydano dwa tomy poświęcone problematyce foresightu:

Foresight w przedsiębiorstwach. Nauka – technologia – wdrożenie, pod red. Krzysztofa Borodako i Michała Nowosielskiego.

Przed ambitnym, ale jednocześnie budującym, zadaniem stanęli autorzy poszczególnych rozdziałów monografii, jako specjaliści, nierzadko z kilkunastoletnim doświadczeniem w swojej dziedzinie, realizując swoje badania w obszarze ich interesującym, wzbogacili je o wymiar foresightu. Dzięki realizacji tych projektów w otoczeniu firmy ich wyniki będą w różnorodny sposób implementowane - od inicjatywy zgłoszenia patentowego na innowacyjny produkt wychodzący naprzeciw przyszłym potrzebom, po operacyjne decyzje pracowników firm do uwzględnienia wyników w działaniach marketingowych i produkcyjnych. Autorzy przedłożyli do publikacji prace o wysokim walorze poznawczym i wysokim poziomie naukowym w swoich dziedzinach, natomiast - co jeszcze raz podkreśla się - są to niejako pilotażowe analizy w wy-

miarze foresightowym w tak szerokim spektrum dziedzin.

Objętość 17,5 ark. wyd.

Foresight w praktyce zarządzania przedsiębiorstwem. Analizy i studia przypadków, pod red. Krzysztofa Borodako i Michała Nowosielskiego.

Prezentowany tom składa się z dwudziestu rozdziałów poruszających różnorodną tematykę. Elementem spajającym poszczególne teksty jest nie tylko prowadzenie przez autorów badań w szczególnym kontekście - podczas staży w wielkopolskich przedsiębiorstwach, ale także, jeśli nie przede wszystkim, specyfika podejścia do prezentowanych tematów. Wszystkie rozdziały, choć poświęcone różnym problemom szczegółowym zakresu funkcjonowania przedsiębiorstw, są próbą ujęcia tych problemów w sposób perspektywiczny. Autorzy podjęli bowiem trud zaimplementowania do swoich badań metody foresight. Trzeba tu zaznaczyć, że w większości przypadków autorzy, wśród których są przecież badacze z dużym doświadczeniem i dorobkiem, zazwyczaj po raz pierwszy używali w swoich analizach technik foresightowych. Autorzy

w poszczególnych rozdziałach udowadniają - w mniejszym lub większym stopniu - przydatność takiego podejścia. Badania ich zyskują na wartości szczególnie w kontekście przełożenia analiz naukowych na potrzeby praktyki gospodarczej. Udowadniają oni, iż foresight jest doskonałym narzędziem, które pomaga połączyć ze sobą perspektywę badawczą z praktyczną.

Objętość 20 ark. wyd.

„Przegląd Zachodni”

Czasopismo naukowe Instytutu Zachodniego wydawane nieprzerwanie od ponad sześćdziesięciu lat. Jego problematykę określa hasło: Polska – Niemcy – Europa. Poszczególne zeszyty mają stałą strukturę wewnętrzną z podstawowymi działami: artykuły, materiały, przeglądy i komentarze, raporty, polemiki i dyskusje, oceny i omówienia, kronika naukowa. Periodyk ukazuje się w nakładzie 500 egzemplarzy, dociera do wielu ośrodków naukowych, instytucji politycznych i społecznych, bibliotek, archiwów i indywidualnych czytelników w kraju oraz w ponad 20 państwach świata. Każdy z artykułów zaopatrzonej jest w abstrakt w języku angielskim. Redaktorem naczelnym czasopisma jest dr Hanka Dmochowska.

W 2012 r. ukazało się 5 numerów pisma.

Numer 1, 2012 był poświęcony poszukiwaniu wyznaczników tożsamości lokalnej i regionalnej we współczesnym świecie. Przedmiotem dociekań poszczególnych autorów stały się różne przejawy życia mniejszych społeczności, możliwości zaakceptowania specyfiki odmienności, różnorodnych inicjatyw. Autorzy analizowali i opisywali tylko wybrane problemy, poszukując również współzależności między elementami obserwowanych zjawisk.

Numer 2, 2012 w całości dotyczył problemów polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Podjęto próbę oceny realizacji zamierzeń, planów, oczekiwań oraz efektów działań i osiągnięć bądź niedociągnięć polskiej prezydencji. Autorzy tekstów zwrócili uwagę na problemy wynikające z obligatoryjnych zadań kraju przewodniczącego, jak i z własnych inicjatyw Polski, starali się też wskazać na różne efekty, nie zawsze je wartościując. Priorytetów, przyjętych scenariuszy, sposobu ich realizacji i skutków, czyli przebiegu żadnej prezydencji nie można jednak rozpatrywać w oderwaniu od kondycji całej UE i oddziaływania trendów światowych. Stąd kolejne teksty ukazywały wiele neuralgicznych problemów unijnych.

Numer 3, 2012 zatytułowany „Polacy – Niemcy. Wzajemna akceptacja?” ukazuje relacje między Polakami a Niemcami, postrzeganie innych narodów, migrację (z całą złożonością tego zjawiska), stosunek do obcych, asymilację czy zachowanie tożsamości w środowisku odmiennym narodowościowo i kulturowo. Podjęto się również oceny stanu badań nad Polonią w RFN, ukazano jej problemy i wizerunek w prasie polskiej i niemieckiej oraz wybrane aspekty życia polskiego w Berlinie i Darmstadt.

Numer 4, 2012 przedstawiał nowy układ sił w świecie. W tomie znalazły się materiały m.in. na temat światowego przywództwa USA i relacji transatlantyckich, zmagania o strefy wpływów między USA a Rosją, prób rekonstrukcji pozycji mocarstwowej Rosji czy nowej roli Chin. Kontynuacją tych rozważań będzie następny numer dotyczący wyzwań, przed jakimi stanęła Europa na początku XXI w., jej zmieniającej się pozycji w świecie i perspektyw procesu integracji europejskiej.

Wydano także specjalny numer „Przeglądu Zachodniego” w języku angielskim finansowany w ramach programu pod nazwą Narodowy Program Rozwoju Humanistyki ustanowionego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zawierał wybór tekstów z roczników 2008–2011 prezentujących polskie badania i opinie dotyczące różnych aspektów relacji Polska – Niemcy – Europa. Znalazły się w nim artykuły o: badaniach prof. G. Labudy dotyczących polskiej granicy zachodniej, genezie II wojny światowej, stosunku do przeszłości w Niemczech, sporze granicznym PRL–NRD, migracjach Polaków do Niemiec. Kolejne teksty podejmowały próbę oceny realizacji traktatu polsko-niemieckiego o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy (prawa Polaków w Niemczech, dostępność niemieckiego rynku pracy i współpraca kulturalna). Problematyka ostatniej grupy tekstów była związana z Unią Europejską. Dotyczyły one usytuowania relacji polsko-niemieckich w UE, postaw Polaków wobec integracji, bezpośrednich polskich inwestycji zagranicznych, strategii promocji Polski i polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej.

Wersja elektroniczna tego numeru ukazała się na stronie internetowej Instytutu, a wersja papierowa miała nakład 200 egzemplarzy.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego za publikację w Przeglądzie Zachodnim przyznało 13 lipca 2012 r. 8 punktów w dziale czasopism nieposiadających współczynnika wpływu Impact Factor (IF) (http://www.bip.nauka.gov.pl/_gAllery/19/31/19319/poz._877.).

Kontynuowano współpracę z redakcją The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH) polegającą na udostępnianiu od 2007 r. przez redakcję „Przeglądu Zachodniego” streszczeń artykułów w języku angielskim i ich elektronicznej wersji. W opublikowanych elektronicznie streszczeniach każdorazowo podawana jest pełna nazwa PZ wraz z adresem oraz informacjami dotyczącymi pisma oraz numerów stron oryginalnych publikacji.

Już piąty rok trwa współpraca z biblioteką internetową Central and Eastern European Online Library – CEEOL, której przyświeca idea popularyzacji osiągnięć naukowców z Europy Środkowej i Wschodniej.

Nadal utrzymywany był kontakt z EBSCO Publishing w USA. Na stronie internetowej tej instytucji znajduje się pełna wersja każdego numeru „Przeglądu Zachodniego”. Ta pełnotekstowa elektroniczna baza danych bibliograficznych zapewnia stały dostęp do treści fachowych czasopism bibliotekom naukowym i akademickim na całym świecie.

Swoją dorobek za poprzedni rok wydawnictwo zaprezentowało w lutym w gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej UAM w Poznaniu, podczas odbywającego się po raz szesnasty Poznańskiego Przeglądu Książki Naukowej.

„WeltTrends”

Instytut Zachodni jest współwydawcą wraz z Uniwersytetem w Poczdamie polsko-niemieckiego dwumiesięcznika z zakresu politologicznych studiów porównawczych „WeltTrends. Zeitschrift für internationale Politik und vergleichende Studien”. Czasopismo wydawane jest w języku niemieckim (spis treści w języku polskim i angielskim, abstrakty w języku angielskim). Redakcję pisma stanowi dziesięciu redaktorów, w tym dwóch pracowników IZ: Andrzej Sakson oraz Bogdan Koszel. W każdym numerze pisma, obok głównego bloku artykułów, znajdują się stałe działy, takie jak: Forum, Analizy, „Spojrzenie na świat” („WeltBlick”), portrety wybitnych polityków, polemiki, dział recenzji i kronika naukowa oraz komentarze.

W 2012 r. ukazało się sześć numerów dwumiesięcznika (o łącznej objętości 870 ss.).

Numer 82 (styczeń-luty) poświęcony był problematyce globalnego autorytaryzmu („Autoritarismus Global”). Autorzy poszczególnych tekstów analizowali m.in. niedemokratyczne systemy w Azji Wschodniej, mechanizmy populizmu w Rosji, niestabilną demokrację w Ameryce Środkowej i Południowej, tendencje autorytarne na Węgrzech, konsekwencje arabskich rewolucji, sytuację w Tunezji, Chile i Afganistanie.

Przewodnym tematem **numeru 83** (marzec-kwiecień) były przemiany polityczne i społeczne w państwach arabskich („Arabische Brüche”). Autorzy analizowali sytuację porewolucyjną w Egipcie i Libii, rolę islamu w strukturach demokratycznych oraz znaczenie terroryzmu w „arabskiej wiosnie”.

W **numerze 84** (maj-czerwiec) znalazł się blok materiałów na temat głodu we współczesnym świecie. („Ernährung garantiert?”). Czterech autorów analizowało takie kwestie, jak: możliwości wyżywienia ludzkości, głód a prawa człowieka, globalny sektor rolniczy oraz zależność między rynkami dystrybucji żywności a bezpieczeństwem międzynarodowym. W dziale „Forum” opublikowano m.in. opracowanie na temat konfliktu pomiędzy Iranem a Izraelem.

Głównym tematem **numeru 85** (lipiec-sierpień) była Brazylia jako kraj wielu sprzeczności („Brasilien – Land der Gegensätze”). Autorzy analizowali m.in. system polityczny i gospodarczy Brazylii, politykę społeczną oraz wybrane konflikty i problemy występujące w tym państwie. W dziale „Streitplatz” spierano się na temat niemieckiej lewicowej polityki zagranicznej (Rot-Rot-Grün) oraz polskiej prezydencji w UE.

Numer 86 (wrzesień-październik) zawierał blok materiałów na temat nowego porządku światowego („Neue Weltordnung 2.0”). Ich autorzy skupili się na kwestiach nowego hegemonializmu i mocarstwowości, utraty znaczenia Zachodu, wyzwań stojących przed Azją i roli Niemiec w polityce globalnej. Analizowano także sytuację przed wyborami prezydenckimi w USA.

Głównym tematem **numeru 87** (listopad-grudzień) był porządek światowy w XXI wieku („Weltordnung 21”). Autorzy poszczególnych tekstów analizowali m.in. następujące zagadnienia: pojęcie nowego porządku światowego, Rosja jako odradzające się mocarstwo, nowa rola regionu Pacyfiku w gospodarce światowej oraz wojna domowa w Syrii. Z okazji dwudziestolecia pisma umieszczono także dwa okolicznościowe teksty współzałożycieli WeltTrends z Poczdamu i Poznania.

W dniu 10 października 2012 r. odbyły się na Uniwersytecie w Poczdamie uroczystości z okazji dwudziestolecia pisma. Uroczystościom towarzyszyła międzynarodowa konferencja (10-12 października) pn. „Hegemonie und Multipolarität. Weltordnung im 21. Jahrhundert” z udziałem badaczy z dziesięciu krajów. Opublikowano jubileuszową publikację pod redakcją Rajmunda Krämera i Lutza Kleinwächtera pt. „Den Geist der Epoche bezeugen> 20 Jahre WeltTrends - Zeitschrift für internationale Politik” (Potsdam 2012).

Biuletyn Instytutu Zachodniego

Publikacja internetowa Instytutu Zachodniego „Biuletyn Instytutu Zachodniego” ukazuje się od 2008 r. Zawiera bieżące analizy najważniejszych wydarzeń i problemów z zakresu stosunków polsko-niemieckich, europejskich i transatlantycznych. Newsletter z informacją o kolejnych „Biuletynach” dociera do około 1500 odbiorców – głównie naukowców, polityków, urzędników i dziennikarzy. Dzięki finansowaniu ze strony Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na lata 2011/2012 za pośrednictwem Stowarzyszenia Instytut Zachodni 48 Biuletynów ukazało się w języku angielskim. Stworzono w związku z tym osobną bazę odbiorców zagranicznych. W przygotowanie kolejnych numerów Biuletynu zaangażowani są: redaktorzy – K. Malinowski, M. Götz, R. Grodzki oraz odpowiedzialna za korektę językową H. Różanek.

Biuletyny publikowane są w formie elektronicznej na stronie www.iz.poznan.pl.

Autorami zamieszczanych na stronie Instytutu tekstów byli zarówno pracownicy Instytutu Zachodniego, jak i przedstawiciele innych jednostek, np. Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Uniwersytetu Szczecińskiego.

W 2012 r. ukazały się 43 Biuletyny Instytutu Zachodniego (Bulletin. Institute for Western Affairs):

Nr 72, M. Tomczak, Radykalizm prawicowy w RFN 2012/Right-wing radicalism in the FRG.

Nr 73, M. Götz, Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w czasie kryzysu/Direct foreign investments at the time of crisis.

Nr 74, Ł. Wróblewski, Kryzys Unii Gospodarczej i Walutowej – przyczyny i dotychczasowe rozwiązania/Economic and Monetary Union crisis - reasons and existing solutions.

Nr 75, J. Kiwerska, Bilans operacji irackiej dla Ameryki/Summary of the Iraq War for America.

Nr 76, K. Malinowski, Roczny raport NATO 2011– zapowiedź nowego NATO?/The 2011 NATO annual report – the heralding of a new NATO?

Nr 77, M. Götz, T. Budnikowski, Europa w kryzysie. Kryzys w Europie/Europe in crisis. Crisis in Europe

Nr 78, P. Kubiak, Dymisja Prezydenta Wulffa i jej następstwa/The resignation of President Wulff and its consequences.

Nr 79, J. Kiwerska, „Po wyborach będę miał większą elastyczność”/After my election I have more flexibility’.

Nr 80, R. Podgórsańska, Polska wobec procesu europeizacji Bałkanów Zachodnich/Poland and the Europeanization in the West Balkans.

Nr 81, M. Zajączkowski, Kraje rozwijające się a perspektywa zakończenia rundy WTO z Doha/Developing countries and the prospect of finalizing Doha Development Round.

Nr 82, J. Jartyś, F. Jomma, Syryjski etap „Arabskiej Wiosny Ludów”/Syrian stage of the ‘Arab Spring’.

Nr 83, H. Orłowski, Grassowi mniej wolno...? Spór (nie tylko) wokół noblisty/Is Grass more restricted...? A dispute over the Nobel laureate (and more).

Nr 84, Z. Mazur, Prezydent François Hollande: stosunki francusko-niemieckie/President François Hollande: French-German relations.

Nr 85, A. Sakson, Mniejszość niemiecka na Śląsku w świetle Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r./The German minority in Silesia in light of the National Census 2011.

Nr 86, D. Jankowski, Rola przemysłu zbrojeniowego w gospodarce RFN/The role of the armaments industry in the economy of the FRG.

Nr 87, Z. Mazur, Ziomkostwo Sudeckie: „zmiana poprzez zbliżenie”/Sudeten German Homeland Association: „change through closeness”.

Nr 88, P. Kubiak, Bilans przedterminowych wyborów do parlamentów krajowych w Kraju Saary, Szlezwiku-Holsztynie i Nadrenii Północnej-Westfalii/The account of the early state parliament elections in Saarland, Schleswig-Holstein and North Rhine-Westphalia.

Nr 89, P. Kalka, Unijny szczyt 29 VI 2012 r. – oceny i interpretacje/EU summit on 29 June 2012 - evaluations and interpretations.

Nr 90, J. Kiwerska, Polityka zagraniczna w amerykańskiej walce wyborczej/Foreign policy in the American election battle.

Nr 91, M. Nowosielski, Plan współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2013 roku. Omówienie/Plan for the cooperation with the Polish diaspora and Poles abroad in 2013. Elaboration.

Nr 92, M. Götz, Niemiecki wzrost gospodarczy w czasach kryzysu/German economic growth during the time of crisis.

Nr 93, Ł. Wróblewski, Jednolity Rynek Europejski jako antykryzysowy czynnik wzrostu gospodarczego Unii Europejskiej/Single European Market as an anti-crisis factor in the economic growth of the European Union.

Nr 94, P. Cichocki, Problemy z tożsamością obywateli Unii Europejskiej/Identity problems of the citizens of the European Union.

Nr 95, Z. Mazur, Stiftung Flucht Vertreibung Versöhnung: koncepcja działania i stałej ekspozycji/Stiftung Flucht Vertreibung Versöhnung: the concept of action and permanent exposition.

Nr 96, D. Wybranowski, Czy Republika Serbskiej w Bośni i Hercegowinie uda się wybić na niepodległość? O niektórych politycznych ambicjach prezydenta Milorada Dodika/Will the Serbian Republic in Bosnia and Herzegovina be able to make it to independence? Certain political ambitions of President Milorad Dodik.

Nr 97, J. Kiwerska, Kolejne cztery lata Baracka Obamy w Białym Domu/Barack Obama in the White House for four more years.

Nr 98, D. Wybranowski, Proces Radovana Karadžicia w 2012 r. a problem serbskiej odpowiedzialności za wojnę w Bośni i Hercegowinie/The trial of Radovan Karadžić in 2012 and the problem of Serbian responsibility for the war in Bosnia and Herzegovina.

Nr 99, P. Kalka, Powstanie Europejskiego Mechanizmu Stabilizacyjnego/The creation of the European Stability Mechanism.

Nr 100, J. Dobrowolska-Polak, Nielegitymizowana interwencja zbrojna w Syrii – prawdopodobny scenariusz najbliższych miesięcy?/Non-legitimized military intervention in Syria - a possible scenario in the coming months?

Nr 101, A. Sakson, Ambivalentny obraz Polski w Niemczech/The ambivalent image of Poland in Germany.

Nr 102, B. Toszek, Puszka Pandory. Niezamierzone konsekwencje reformy dewolucyjnej w Wielkiej Brytanii/Pandora's Box. The unintended consequences of the devolution reform in the United Kingdom.

Nr 103, P. Kubiak, Rok przed wyborami do Bundestagu – liderzy, partie, możliwe koalicje/One year before the Bundestag election - leaders, parties, possible coalitions.

Nr 104, S. Żerko, Niemiecka polityka wobec Rosji: kontynuacja mimo wszystko.

Nr 105, D. Jankowski, P. Świeżak, Polityka bezpieczeństwa w Europie Wschodniej: wyzwania dla UE/Security Policy in Eastern Europe: Challenges for the EU.

Nr 106, J. Ruzkowski, UNIA BANKOWA. Próba ponadnarodowego rozwiązania kryzysu w obszarze euro/BANKING UNION. The supranational solution to the crisis in the euro area.

Nr 107, A. Staszczuk, Stanowisko Parlamentu Europejskiego wobec wyborów parlamentarnych w Gruzji/The position of the European Parliament towards the parliamentary election in Georgia.

Nr 108, T. Czapiewski, Brixit - w kierunku Unii Europejskiej bez Zjednoczonego Królestwa/Brixit - towards the European Union without the United Kingdom.

Nr 109, B. Solga, Migracje zagraniczne a rozwój i regionalna polityka migracyjna/Foreign migration in the context of development and regional migration policy.

Nr 110, J. Kiwerska, Stan i perspektywy relacji niemiecko-amerykańskich/Germany-US relations - state and perspectives.

Nr 111, P. Kubiak, Kongres CDU w Hanowerze: Angela Merkel nadal na czele partii/The CDU Congress in Hannover: Angela Merkel still the leader of the party .

Nr 112, M. Tujdowski, Próba delegalizacji skrajnie prawicowej Narodowodemokratycznej Partii Niemiec (NPD) – polski punkt widzenia/Attempt to delegalize the far-right National Democratic Party of Germany (NPD) - the Polish point of view.

Nr 113, Ł. Wróblewski, Peryferyjność geograficzna a peryferyjność ekonomiczna regionu przygranicznego/The geographic and economic peripherality of borderland regions.

Nr 114, R. Grodzki, Polsko-amerykańska współpraca wojskowa – stan i perspektywy/Polish-American military cooperation: state and perspectives.

BIBLIOTEKA

W 2012 r. Biblioteka działała w składzie trzyosobowym. Ponadto w bibliotece 3-4-tygodniowe praktyki odbywało 9 studentów, zajmujących się głównie kwerendą prasową oraz pracami archiwizacyjnymi.

Zakup literatury do zbiorów bibliotecznych był możliwy dzięki środkom na działalność statutową Instytutu oraz czterem realizowanym projektom:

1. z grantu pod kierownictwem prof. dra hab. Huberta Orłowskiego pt. „Literatura zjednoczonych Niemiec a tożsamość kulturowa i narodowa” uzyskano ok. 2 000,- zł;
2. z grantu pod kierownictwem prof. dr hab. Jadwigi Kiwerskiej „USA – Europa: wyzwania, trendy i perspektywy” uzyskano ok. 500,- zł
3. z grantu pod kierownictwem prof. dra hab. Bogdana Koszela pt. „Mocarstwowe aspiracje Niemiec w Europie XXI wieku: realia i perspektywy” uzyskano 410,- zł
4. z grantu pod kierownictwem dr Marty Gótz pt. „Polskie inwestycje bezpośrednie na dojrzałych rynkach Unii Europejskiej. W kierunku teorii ugruntowanej” uzyskano ok. 622,-zł

Na koniec roku baza elektroniczna katalogu liczyła 13 800 rekordów książek i czasopism.

Przeszukiwania w 2012 r. elektronicznej bazy katalogowej wyniosły 4033 wywołania.

W roku sprawozdawczym opracowano 788 książek i czasopism. Stan księgozbioru na dzień 31.12.2012 r. wynosił 111 397 wol., w tym 80 641 wol. to druki zwarte, 29 270 wol. to czasopisma, a 1491 to jednostki inwentarowe zbiorów specjalnych.

W 2012 r. przybyło 788 woluminów, z czego:

1. 335 wol. zakupiono na sumę 59 407,64 zł, w tym 9 838,41 zł przeznaczono na książki polskie, 5469,80 zł na książki zagraniczne, 7 498,84 zł na czasopisma polskie oraz 36 600,59 na czasopisma zagraniczne.
2. 173 wol. otrzymano w ramach wymiany, w tym z wymiany krajowej 77 wol. książek oraz 24 wol. czasopism; z wymiany zagranicznej: 37 wol. książek i 35 wol. czasopism. W ramach wymiany wysłano następującą liczbę wydawnictw Instytutu Zachodniego: w kraju – 23 wol. „Przeglądu Zachodniego” oraz 63 wol. książek; za granicę – 22 wol. „Przeglądu Zachodniego” oraz 67 wol. książek.
3. 197 woluminów pochodziło z darów (128 książek i 69 czasopism).

W 2012 r. wypożyczono ogółem 3918 woluminów, z czego przez wypożyczalnię – 2011 wol. Odnotowano 1420 odwiedzin w czytelni. Włączono do magazynu 10 546 wol. książek i czasopism.

W ramach wypożyczeń międzybibliotecznych placówka utrzymywała kontakt z 16 bibliotekami w kraju i za granicą. Wypożyczono z innych bibliotek 12 wol. oraz wypożyczono do innych bibliotek 12 wol.

W ramach działalności informacyjnej udzielono 17 informacji bibliograficznych, wykonano 8 tematycznych zestawień bibliograficznych i udzielono 41 innych informacji tematycznych.

W roku sprawozdawczym wykonano 13 368 kopii kserograficznych na użytek czytelników i na zlecenia wewnętrzne.

ARCHIWUM II WOJNY ŚWIATOWEJ

Archiwum II wojny światowej Instytutu Zachodniego to uporządkowany zbiór dokumentów i materiałów archiwalnych oraz fotografii dotyczących wojny i okupacji niemieckiej w Polsce oraz Europie (1939-1945). Cały zbiór liczy ponad 2500 pozycji inwentarзовych (ok. 5000 teczek) i prawie 7000 fotografii. Został on podzielony na pięć działów: 1) dokumenty niemieckie (I.Z. Dok. I); 2) wspomnienia, pamiętniki i relacje (I.Z. Dok. II); 3) protokoły, zeznania świadków oraz sprawozdania z prac badawczych (I.Z. Dok. III); 4) fotografie (I. Z. Dok. IV), 5) dokumenty wytworzone po 1945 r., opracowania oraz materiały prasowe (I.Z. Dok. V). Ponadto wydzielone zasoby Archiwum zawierają: zbiór materiałów i dokumentów dotyczących strat inteligencji polskiej w latach II wojny światowej oraz konspiracji wielkopolskiej 1939-1945.

W 2012 r. udostępniono łącznie 111 teczek dokumentów zgromadzonych w poszczególnych działach Archiwum oraz w odrębnej kolekcji dokumentów i materiałów dotyczących konspiracji niepodległościowej w Wielkopolsce w latach 1939-1945.

Z poszczególnych działów Archiwum udostępniono: I.Z. Dok. I – 74 teczki; I.Z. Dok. II - 17; I.Z. Dok. III – 12 teczek; I.Z. Dok. V- 8 pozycji, w tym z kolekcji materiałów dotyczących konspiracji wielkopolskiej.

Z działu I.Z. Dok. IV – ok. 130 fotografii.

Dokumenty, inne materiały archiwalne oraz fotografie udostępniano instytucjom, naukowcom, studentom, uczniom, dziennikarzom oraz osobom prywatnym. Materiały wykorzystane zostały do opracowania tematów badawczych, w tym prac doktorskich, magisterskich, artykułów prasowych oraz kronik rodzinnych.

Głównymi tematami poszukiwań źródłowych były następujące zagadnienia: konspiracja na działalności niepodległościowa w Wielkopolsce (dywersja oraz wywiad); Deutsche Volkliste (DVL) na obszarze Kraju Warty; problem robotników przymusowych, wysiedlenia ludności polskiej z Kraju Warty do Generalnego Gubernatorstwa (1939-1941); zbrodnie niemieckie jesienią 1939 r. na obszarze Pomorza Gdańskiego, martyrologia i straty ludności polskiej w Poznaniu w latach 1939-1945; dzieje miast wielkopolskich w latach II wojny światowej; życie religijne; hitlerowska polityka narodowościowa w Kraju Warty (Hannah-Arendt-Institut für Totalitarismus Dresden); stosunki polsko-niemieckie w XX wieku; praca magisterska – projekt studenta z Hiszpanii (Universidad Politecnica de Valencia) dot. okupacji niemieckiej w Poznaniu 1939-1945.

Z działu I oraz działu II Archiwum udostępniono dokumenty i pamiętniki przeznaczone na wystawę *Topographie des Terrors* w Berlinie, obrazującej losy robotników przymusowych w latach II wojny światowej. Z działu IV wypożyczono fotografie dla czasopisma „Témoigner. Entre Histoire et Mémoire”, wydawanego przez Fondation Auschwitz w Brukseli. Ponadto do publikacji poświęconej 80. rocznicy odsłonięcia Pomnika Serca Jezusowego w Poznaniu oraz dla wystawy „Główna dawniej i dziś”. Materiały Archiwum zostały wykorzystane w filmie dokumentalnym pt. *Postawa mniejszości niemieckiej we wrześniu 1939 r. w Wielkopolsce*.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono w zasobach archiwum 20 kwerend archiwalnych, których wyniki przesłano drogą korespondencyjną. Wykonano je m.in. dla: Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie, Oddziału IPN w Poznaniu oraz delegatury w Gorzowie Wielkopolskim, Humboldt Universität w Berlinie, Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu; Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, Kurii Metropolitalnej w Poznaniu.

Ponadto osobom prywatnym oraz reprezentującym różne urzędy i instytucje, pisemnie, osobiście lub telefonicznie udzielano licznych informacji o zasobach archiwalnych Instytutu i wydarzeniach związanych z II wojną światową.

W 2012 r. realizowany był projekt badawczy pt. „Archiwum II wojny światowej Instytutu Zachodniego”, finansowany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach modułu badawczego pod nazwą Narodowy Program Rozwoju Humanistyki. Dzięki pozyskanym środkom podjęto digitalizację zbiorów Archiwum. W roku 2012 przygotowano i dokonano digitalizacji części działu I – dokumenty niemieckie (687 jednostek archiwalnych, 44 592 skany).

Informacja o przyznaniu projektu badawczego oraz digitalizacji zbiorów Archiwum znalazła się w wywiadzie dla Radia Merkury (3 października).

SPRAWY ORGANIZACYJNE

W 2012 r. ze względu na przeciągającą się procedurę konkursową obowiązki dyrektora pełnił dr Michał Nowosielski. Pełnomocnikiem ds. programowych był mgr Marcin Tujdowski.

W roku sprawozdawczym działania Dyrekcji poświęcone były realizacji planu naukowo-badawczego, a także sprawom finansowym, organizacyjnym, kadrowym oraz działalności wydawniczej i bibliotecznej.

Z inicjatywy kierownictwa jednostki podjęto prace nad Strategią Rozwoju Instytutu Zachodniego na lata 2013-2018. Projekt Strategii został poddany ocenie na forum Rady Naukowej. Zgłoszone w dyskusji uwagi uwzględniono w kolejnym projekcie, który po konsultacjach z MSZ został przesłany do zaopiniowania Radzie Naukowej Instytutu, a następnie przyjęty przez Dyrekcję IZ w marcu 2012 r.

Jednocześnie trwały prace nad opracowaniem strategii rozwoju zasobów ludzkich w IZ w związku z wprowadzeniem nowego systemu oceny i zadaniowania pracowników.

W celu podniesienia rentowości Wydawnictwa IZ przeprowadzono badanie marketingowe wśród jego klientów. Wprowadzono następujące zmiany: uruchomiono księgarnię internetową Instytutu, opracowano elektroniczny katalog wydawnictw IZ oraz sporządzono listę wysyłkową obecnych i potencjalnych klientów (hurtownie, księgarnie, biblioteki).

W okresie sprawozdawczym oprócz działalności naukowo-badawczej Instytut prowadził także działalność gospodarczą – wynajem pomieszczeń oraz sprzedaż wydawnictw. Ponadto realizowane były dwa projekty finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu operacyjnego Kapitał Ludzki:

1. Projekt „Foresight – narzędzie wspierające transfer wiedzy między nauką i przedsiębiorstwami” nr POKL.08.02.01-30-010/11 o wartości 957 636,- zł był realizowany w okresie od września 2011 r. do września 2012 r. przez Instytut Zachodni w partnerstwie z Wielkopolskim Związkiem Pracodawców Prywatnych im. Cyryla Ratajskiego.

Projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki – Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki, Działanie 8.2. Transfer wiedzy, Poddziałanie 8.2.1. Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw).

Działania projektowe były skierowane do pracowników naukowych jednostek naukowych województwa wielkopolskiego oraz pracowników naukowych oraz naukowo-dydaktycznych uczelni wielkopolskich. Głównym celem projektu było podniesienie kwalifikacji w zakresie foresightu 70 pracowników naukowych jednostek naukowych oraz pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych uczelni województwa wielkopolskiego. Ponadto projekt miał na celu podniesienie świadomości dotyczącej idei foresightu i transferu wiedzy pomiędzy nauką a biznesem oraz obszarów współpracy z przedsiębiorcami (staże zaplanowane w projekcie mają m.in. ułatwić nawiązanie współpracy pracowników naukowych z przedsiębiorcami).

2. Projekt „B+R dla Wielkopolski” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (całkowity budżet projektu wynosi 1 505 924,42 zł) był realizowany przez Instytut Zachodni w Poznaniu w okresie od października 2011 r. do marca 2012 r.

Projekt miał na celu podniesienie kompetencji pracowników naukowych jednostek naukowych w województwie wielkopolskim z zakresu zarządzania badaniami naukowymi, komercjalizacji wyników prac badawczych oraz realizacji własnych projektów badawczych.

Projekt zakładał przeprowadzenie praktycznych szkoleń połączonych z warsztatami oraz skierowanie uczestników na 3-miesięczne staże w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w branżach uznanych przez Wielkopolski Urząd Pracy w Poznaniu za kluczowe dla rozwoju Wielkopolski. W ramach projektu szkoleniami objęto 100 osób, z uwzględnieniem równości szans kobiet i mężczyzn, zatrudnionych w sektorze naukowym. Przedstawiono między

innymi zagadnienia z zakresu foresightu, metody prognozowania przyszłości, pozwalającej na identyfikację szans i zagrożeń oraz przygotowanie się do zarządzania nimi. Celem projektu było nawiązanie współpracy instytucji szkolnictwa wyższego i jednostek naukowo-badawczych z sektorem gospodarczym. Uczestnicy zostali wyposażeni w kompetencje niezbędne do wyznaczenia kierunków swoich badań, prezentowania ich wyników potencjalnym współpracownikom, partnerom biznesowym oraz przekładania ich na praktykę gospodarczą. Realizacja tych celów ma służyć podniesieniu konkurencyjności sektora nauki, efektywności badań naukowych i wzrostu innowacyjności gospodarki na terenie województwa wielkopolskiego.

SPRAWY FINANSOWE

Na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr 751/E-25/S/2012 z dnia 09.02.2012 r. przyznano dotację podmiotową na utrzymanie potencjału badawczego Instytutu w wysokości 1.517.540,-zł. Decyzją nr 751/E-25/S/2012-1 z dnia 12.12.2012 r. MNiSW zwiększyło dotację o 391.040,-zł. do łącznej wysokości 1.908.580,-zł.

Ponadto MNiSW decyzją nr 4359/E-25/M/2012 z dnia 02.04.2012 r. przyznało środki na prowadzenie w 2012 r., badań naukowych służących rozwojowi młodych naukowców w wysokości 6.370,-zł. W związku z tym, na podstawie regulaminu przyznawania środków finansowych na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich w Instytucie Zachodnim w Poznaniu przeprowadzono konkurs na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich w Instytucie Zachodnim. W jego wyniku przyznano trzy dotacje:

1. dr Marta Götz – 2 370 zł;
2. mgr Marcin Tujdowski – 2 100 zł;
3. mgr Witold Ostant – 2 113 zł.

Razem 6 583 zł, z czego z dotacji MNiSW 6 370 zł i 213 zł ze środków IZ.

Pozostałe środki potrzebne do prawidłowego funkcjonowania Instytutu i prowadzenia działalności statutowej wypracowano poprzez projekty badawcze ze środków zewnętrznych w wysokości 1 567 593,62 zł (w tym koszty pośrednie 131 708,55 zł) oraz działalność gospodarczą (zysk netto: 112 041,54 zł).

W 2012 r. realizowane były projekty ze środków następujących instytucji:

MNiSW

- projekt badawczy nr 32H 11 001580 pt. „Specjalny numer „Przeglądu Zachodniego” w wersji elektronicznej w języku angielskim, realizowany w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, w ramach modułu upowszechniającego wyniki badań, w okresie 10.02.2012 r.-09.02.2013 r., dofinansowanie **39 400,-zł**, z czego w 2012 r. **39 400,-zł**.
- projekt badawczy nr 11H 11 012980 pt. „Archiwum II wojny światowej (1939-1945) Instytutu Zachodniego, realizowany w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, moduł badawczy 1.1, w okresie 27.01.2012 r.-26.01.2015 r., wysokość dofinansowania **486 894,- zł** z czego w 2012 r. **147 735,- zł**.
- projekt nr I x P 0209 2012 pt. „Stworzenie anglojęzycznej wersji „Przeglądu Zachodniego” , w ramach programu MNiSZW „Index Plus”, w okresie 11.12.2012 r.-10.12.2014 r., wysokość dofinansowania **200 000,-zł**, z czego na 2012 r. **0,-zł**.
- projekt badawczy nr 31H 12 005681 pt. „Tłumaczenie na język niemiecki i wydanie w 2013 r. książki Andrzeja Saksona *Od Kłajpedy do Olsztyna. Współcześni mieszkańcy byłych Prus Wschodnich: Kraj Kłajpedzki, Obwód Kaliningradzki, Warmia i Mazury*, w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, w okresie od 13.12.2012 r.-12.12.2015 r., wysokość dofinansowania **172 000,-zł**, z czego na 2012 r. **0,-zł**.

Narodowe Centrum Nauki

- projekt badawczy pt. „USA-Europa. Wyzwania, trendy i perspektywy” pod kierownictwem prof. dr hab. Jadwigi Kiwerskiej, okres realizacji 20.05.2011 r.-19.03.2013 r., dofinansowanie 70 000,- zł, z czego w 2012 r. - **30 712,64 zł**.
- projekt badawczy pt. „Literatura zjednoczonych Niemiec a tożsamość kulturowa i narodowa” pod kierownictwem prof. dra hab. Huberta Orłowskiego, okres realizacji 13.06.2011 r.-12.06.2013 r., dofinansowanie 100 000 zł,-z czego w 2012 r. - **32.131,78 zł**.

- projekt badawczy pt. „Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku” pod kierownictwem prof. dra hab. Sebastiana Wojciechowskiego, okres realizacji 30.06.2011 r.-29.06.2013r., dofinansowanie 75 000 zł, z czego w 2012 r. **24 303,33 zł.**
- projekt badawczy pt. „Mocarstwowe aspiracje Niemiec w Europie XXI wieku: realia i perspektywy” pod kierunkiem prof. dra hab. Bogdana Koszela, okres realizacji 19.05.2011 r.-18.05.2012 r., dofinansowanie 36 210 zł, z czego w 2012 r. **17 945,04 zł.**
- projekt badawczy pt. „Polityka międzynarodowych działań humanitarnych” pod kierunkiem dr Joanny Dobrowolskiej-Polak, okres realizacji 06.09.2010-05.06.2013 r., dofinansowanie 40 000 zł, z czego w 2012 r. **5 615,81 zł.**
- projekt badawczy pt. „Polacy w Niemczech. Aspekty społeczne, polityczne ekonomiczne i prawne” pod kierownictwem dra Michała Nowosielskiego okres realizacji 28.10.2010 r.-27.10.2013 r., dofinansowanie 100.000,- z czego w 2012 r. **55.437,68 zł.**
- projekt badawczy pt. „Tendencje zmian w wykorzystaniu czasu pracy w państwach wysoko rozwiniętych” pod kierunkiem prof. dra hab. Tomasza Budnikowskiego, okres realizacji 09.08.2012 r.-08.08.2014 r., dofinansowanie 28.900 zł, z czego w 2012 r. **6 529,45 zł.**
- projekt badawczy pt. „Polskie inwestycje bezpośrednie na dojrzałych rynkach Unii Europejskiej. W kierunku teorii ugruntowanej” pod kierunkiem dr Marty Götz, okres realizacji 09.08.2012 r.-08.11.2013 r., dofinansowanie 26.593 zł, z czego w 2012 r. **10.420,31 zł.**
- projekt badawczy pt. „Współczesne Niemcy i stosunki polsko-niemieckie w latach 2004-2013” , pod kierunkiem prof. dra hab. Krzysztofa Malinowskiego, okres realizacji 07.08.2012 r.-06.08.2014 r., dofinansowanie 29.940 zł, z czego w 2012 r. **2 919,18 zł.**
- projekt badawczy pt. „Pakt Trzech. Studium z dziejów niemieckiej „polityki sojuszy” 1939-1941/42” pod kierunkiem prof. dra hab. Stanisława Żerki, okres realizacji 21.12.2012 r.-20.12.2014 r., dofinansowanie 48.950 zł, z czego na 2012 r. **0,-zł.**

Fundacja Konrada Adenauera

- Polsko-niemiecka konferencja „Przywódtwo Niemiec w Europie? Polskie oczekiwania, obawy, potrzeby”, dofinansowanie w 2012 r. w wysokości **7.252,48 zł.**
- Wystawa „Historia Polski i stosunków polsko-niemieckich” połączona z cyklem konferencji i warsztatami, 03.12.2012 r. w Poznaniu oraz 10.12.2012 r. w Gnieźnie, dofinansowanie w 2012 r. w wysokości **5 666,86 zł.**

Stowarzyszenie Instytut Zachodni

- dofinansowanie wydania 4 numerów kwartalnika „Przegląd Zachodni” 2012 r. w wysokości **60 000,-zł.**
- dofinansowanie wydania publikacji autorstwa Bogdana Koszela, Krzysztofa Malinowskiego, Zbigniewa Mazura *Niemiecka polityka wobec Polski* w wysokości **9 600,-zł.**
- dofinansowanie wydania publikacji pracy pod red. Piotra Kalki *Stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami 20 lat po zjednoczeniu* w wysokości **6 000,-zł.**
- Wydawanie anglojęzycznej wersji Biuletynu Instytutu Zachodniego w 2011 i 2012 r., wysokość dofinansowania 45 600,-zł, z czego w 2012 r. **43 600,-zł.**

Wojewódzki Urząd Pracy

- projekt „Analiza skutków restrukturyzacji i modernizacji branż dla rynku pracy w Wielkopolsce”- przychody w 2012 r. dla Instytutu **851,95 zł.**
- projekt „Foresight - narzędzie wspierające transfer wiedzy między nauką i przedsiębiorstwami”- przychody w 2012 r. dla Instytutu **489 803,11 zł.**
- projekt „B+R dla Wielkopolski” - przychody w 2012 r. dla Instytutu **571 668,58 zł.**

STOWARZYSZENIE IZ

Stowarzyszenie Instytut Zachodni istnieje od 1944 r. Celem jego działania jest popularyzacja i upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy z zakresu historii i współczesności Niemiec, a także stosunków polsko-niemieckich, szeroko pojętej problematyki integracji europejskiej, zarówno w aspekcie historycznym, jak i współczesnym.

W ramach Stowarzyszenia Instytut Zachodni od grudnia 1999 r. funkcjonuje Wielkopolskie Centrum Informacji Europejskiej. W styczniu 2000 r. otrzymało ono status Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej (RCIE) na podstawie umowy o współpracy z Urzędem Komitetu Integracji Europejskiej. Od 2005 r. jest to jedyna instytucja w województwie wielkopolskim prowadząca otwarty punkt informacyjny o Unii Europejskiej. Celem RCIE jest przekazywanie mieszkańcom regionu wiadomości o procesie integracji Polski z UE, a także pomoc w uzyskiwaniu informacji z zakresu szeroko pojętej tematyki unijnej.

Przewodniczącym Kuratorium Stowarzyszenia Instytut Zachodni, w ramach którego działa Regionalne Centrum Informacji Europejskiej, jest prof. dr hab. Tomasz Budnikowski.

Działania merytoryczne Stowarzyszenia Instytut Zachodni w 2012 r. realizowane były poprzez działalność wydawniczą, działalność edukacyjno-naukową oraz działania prowadzone przez biuro Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej

Działalność wydawnicza Stowarzyszenia Instytut Zachodni:

Dofinansowano wydanie czterech numerów „Przeglądu Zachodniego” nr 1, 2, 3, 4/2012 oraz następujących publikacji książkowych:

- B. Koszel, K. Malinowski, Z. Mazur, *Niemiecka polityka wobec Polski 1990-2010*;
- *Stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami 20 lat po zjednoczeniu*, pod red. P. Kalki.

Działalność edukacyjna i szkoleniowa Stowarzyszenia Instytut Zachodni:

- Szkolenia dla kadr pracowników pomocy społecznej w ramach projektu systemowego „Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej w Wielkopolsce” – działaniami objęto 120 osób;
- Szkolenia z zakresu polityk horyzontalnych Unii Europejskiej skierowane do szkół i placówek oświatowych w województwie wielkopolskim;
- Wykłady podczas Forum Uczelni Technicznych z zakresu pozyskiwania środków na działalność samorządu studenckiego i organizacji studenckich;
- Wykład prof. Janusza Szymmera (Filadelfia, USA) nt. „Polityka makroekonomiczna – doświadczenia doradcy rządów krajów rozwijających się”;
- Stowarzyszenie Instytut Zachodni należy do sieci EURODESK, realizowało zadania wynikające z celów sieci, oferując wsparcie przede wszystkim młodzieży;
- Stowarzyszenie Instytut Zachodni jest organizacją parasolową, prowadzi sieć organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej pod nazwą „Działamy Razem”. W ramach sieci nawiązuje współpracę z innymi podmiotami, oferuje wsparcie edukacyjne, merytoryczne i infrastrukturalne.

Działalność Stowarzyszenia Instytut Zachodni – Wielkopolskiego Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej

„Prowadzenie otwartego punktu informacyjnego dla społeczności regionu w okresie od 21.02.2012 do 31.12.2011 r.”, działalność realizowana przy wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych na podstawie umowy o dotację.

Projekt dotyczy:

- Prowadzenia otwartego punktu informacyjnego dla mieszkańców Wielkopolski – przyjmowanie zapytań i udzielanie odpowiedzi – ok. 75 odpowiedzi/miesiąc;
- Prowadzenia działań edukacyjnych skierowanych do społeczności lokalnych, młodzieży, tj. spotkania środowiskowe, lekcje europejskie – ok. 20 działań/miesiąc;
- Wsparcie etatów osób obsługujących punkt informacyjny oraz delegacji służbowych osób obsługujących punkt informacyjny – 3 etaty;
- Aktualizacji biblioteki podręcznej Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej;
- Zakupu materiałów promocyjnych na potrzeby działań promocyjnych;
- Zakupu materiałów niezbędnych dla funkcjonowania biura.

„Działamy Razem 2” – projekt zakończony z dniem 31.01.2012 r., skierowany do organizacji pozarządowych z woj. wielkopolskiego. Celem projektu było wsparcie merytoryczne podmiotów ekonomii społecznej, działających na terenach wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich do 25 tys. mieszkańców, poprzez podniesienie kwalifikacji liderów i pracowników NGO, podniesienie umiejętności komunikacji interpersonalnej, podniesienie świadomości na temat korzyści wynikających z działań sieciowych, zawierania partnerstw oraz promocja dobrych praktyk współpracy. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, działanie 7.2.2.

„Wolontariat – włącz się!” – zakończony z dniem 30.09.2012 r. to projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VI Poddziałanie 6.1.1 *Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy*. Działania projektu były skierowane na rozwój wolontariatu sportowego w Polsce, będącego częścią Programu Odpowiedzialności Społecznej UEFA EURO 2012.

Zasięgiem projektu objęto obszar trzech województw Miast Gospodarzy Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Euro 2012, tj. wielkopolskiego, dolnośląskiego i pomorskiego. Za realizację przedsięwzięcia w woj. wielkopolskim odpowiedzialne było Stowarzyszenie Instytut Zachodni, które – działając w partnerstwie z liderem projektu, spółką PL.2012 – prowadziło działania merytoryczne związane z realizacją celów projektu.

PL.2012 jako spółka celowa Ministerstwa Sportu i Turystyki koordynowało przygotowania do Euro 2012 w Polsce. Oprócz zapewnienia odpowiedniej infrastruktury, jednym z kluczowych obszarów działania spółki jest Projekt Odpowiedzialności Społecznej. To w jego ramach realizowany był projekt „Wolontariat – włącz się!”.

„Działamy Razem 3” – projekt zaplanowany na okres od 1.01.2012 do 31.12.2014 r., stanowiący kontynuację projektu „Działamy Razem 2”, skierowany jest do organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej z woj. wielkopolskiego. Celem projektu jest wsparcie merytoryczne podmiotów ekonomii społecznej działających na obszarze Wielkopolski poprzez podniesienie kwalifikacji liderów i pracowników NGO, podniesienie umiejętności komunikacji interpersonalnej, podniesienie świadomości na temat korzyści wynikających z działań sieciowych, zawierania partnerstw oraz promocję dobrych praktyk współpracy. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, działanie 7.2.2.

Profesjonalne NGO w Wielkopolsce – projekt realizowany w okresie od 30.05.2012 do 30.06.2013 r. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet V Dobre rządzenie, Poddziałanie 5.4.2 *Rozwój dialogu obywatelskiego*.

Celem projektu jest wzmocnienie potencjału trzeciego sektora w Wielkopolsce poprzez wdrożenie nowoczesnych, wypracowanych przez uczestników projektu standardów funkcjonowania organizacji, które przyczynią się do podniesienia poziomu oferowanych przez nie usług.

Program standaryzacji ma również przygotować organizacje pozarządowe do pozyskiwania środków Unii Europejskiej w nowej perspektywie finansowej 2014-2020, a jednostkom samorządu terytorialnego pozwolić na certyfikację zasad współpracy z trzecim sektorem.

Quality of NGO. Standaryzacja procesów zarządzania dla NGO. Opracowanie standardów dialogu dla NGO i JST. – projekt realizowany w okresie od 01.07.2012 do 31.12.2013 r. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet V Dobre rządzenie, Poddziałanie 5.4.2 *Rozwój dialogu obywatelskiego*.

W ramach projektu Quality of NGO zbadany zostanie obszar funkcjonowania sektora pozarządowego i jego relacje z jednostkami samorządu terytorialnego. Następnie zostanie dokonana analiza wyników. W efekcie powstanie szereg standardów (i materiałów wspierających proces standaryzacji) mających być drogowskazem dla organizacji w ich drodze do optymalnego funkcjonowania. Dla 38 NGO, które bezpośrednio wyrażą chęć wdrożenia standardów, będą opracowane indywidualne plany ich wdrożenia. Trafiają one do wybranych polskich organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego. Z zakresu wdrażania i stosowania standardów zostaną przeszkoleni przedstawiciele NGO i JST. Uczestnicy projektu będą mogli korzystać z doradztwa wykwalifikowanych ekspertów. Ważnym etapem upowszechniania osiągniętych standardów będzie konferencja zorganizowana z udziałem przedstawicieli III sektora i samorządu.

Liczba odwiedzających:

W 2012 r. biuro Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej odwiedzało około 75 osób miesięcznie, w tym młodzież szkolna, studenci, pracownicy firm i nauczyciele. Zapytania do konsultantów składane były osobiście, za pomocą poczty elektronicznej i telefonicznie

Najczęstsze pytania zadawane przez klientów dotyczyły:

- możliwości pozyskania środków z funduszy unijnych na założenie działalności gospodarczej, inwestycje dla MSP, na działalność placówek edukacyjnych, placówek zdrowia, klubów sportowych oraz działalność proekologiczną;
- podejmowania nauki i pracy w krajach członkowskich; miesięcznie odnotowujemy też około 75 pytań zadanych za pośrednictwem telefonu.

Dużą grupę odwiedzających RCIE stanowili studenci wszystkich lat uczelni publicznych i niepublicznych, którzy poszukiwali informacji przydatnych do bieżącej nauki oraz wykorzystywanych przy pisaniu prac zarówno na poziomie licencjackim, jak i magisterskim.

W 2012 r. z praktyk w Regionalnym Centrum Informacji Europejskiej skorzystało 15 studentów z następujących uczelni:

- Uniwersytet Ekonomiczny,
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu.

W 2012 r. w Stowarzyszeniu pracowały na zasadzie wolontariatu 2 osoby: Karolina Krawić i Jacek Willecki.

RADA NAUKOWA IZ

Rada Naukowa IZ odbyła w 2012 r. siedem posiedzeń. Z powodu przedłużającej się choroby przewodniczącego, pracami gremium przez cały rok kierował wiceprzewodniczący Rady prof. dr hab. Tomasz Budnikowski.

Podczas posiedzenia w dniu 10 stycznia Rada Naukowa podjęła uchwałę zawierającą zastrzeżenia do sprawozdania Ministerstwa Spraw Zagranicznych z audytu IZ przeprowadzonego za okres od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2011 r. Przedyskutowano kwestię zmiany zasad zatrudniania pracowników naukowych oraz powołano komisję konkursową wyłaniającą dyrektora IZ.

6 lutego Rada przyjęła plany działalności finansowej i naukowej IZ na 2012 r. oraz wysłuchała informacji p.o. dyrektora IZ o realizowanych i przygotowywanych w Instytucie projektach finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Powołana została komisja ds. zatrudniania pracowników naukowych; przedyskutowano możliwości zmiany formuły organizacyjnej IZ oraz propozycje zmian Statutu IZ.

Spotkanie w dniu 20 kwietnia poświęcone było zaopiniowaniu sprawozdania z działalności naukowej oraz sprawozdania finansowego Instytutu za 2011 r. Przyjęto również pisemną informację nt. realizacji projektu „Analiza skutków restrukturyzacji i modernizacji branż dla rynku pracy w Wielkopolsce” finansowanego z EFS. Dyskusja nad projektem Strategii rozwoju IZ zakończyła się skierowaniem dokumentu do dalszych prac. Podobnie sprawy zmian w regulaminie wyboru członków Rady Naukowej IZ oraz nowego Statutu IZ zostały przeniesione na kolejne posiedzenie. Rada podjęła decyzję o unieważnieniu konkursu na stanowisko dyrektora IZ przeprowadzonego 16 marca 2012 r. i wszczęła ponownie procedurę konkursową wyłaniając swoje reprezentantki w komisji. Dokonano wyboru prof. T. Budnikowskiego jako elektora reprezentującego IZ na XXI Forum Sprawozdawczym Instytutów Badawczych.

Porządek posiedzenia zwołanego na 19 lipca nie został zrealizowany z powodu braku *quorum* umożliwiającego podejmowanie uchwał.

Podczas obrad w dniu 28 września powołana została komisja przeprowadzająca konkurs na stanowisko dyrektora IZ i ogłoszono konkurs. Rada zaopiniowała zmiany w regulaminie wyboru członków Rady Naukowej, przyjęła informację na temat prognozowanej sytuacji finansowej IZ w 2013 r., omówiła sprawę ewentualnego włączenia placówki do struktur Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz dokonała wyboru dwóch kandydatów do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów.

Dnia 19 listopada Rada Naukowa zebrała się celem zaaprobowania zmian personalnych w składzie komisji konkursowej w trwającej procedurze wyłaniającej dyrektora IZ.

Sprawy konkursu były ponownie przedmiotem obrad w dniu 28 grudnia; Rada dokonała unieważnienia konkursu na stanowisko dyrektora IZ przeprowadzonego 13 grudnia 2012 r. i po raz kolejny wszczęła procedurę, delegując swoje przedstawicielki do komisji konkursowej.

Sekretarz Rady Naukowej IZ
dr Natalia Jackowska

Wiceprzewodniczący Rady Naukowej IZ
prof. dr hab. Tomasz Budnikowski

